1556-44

Zwolle

Structuurplan 2020

Voorontwerp november 2005

P1556-44

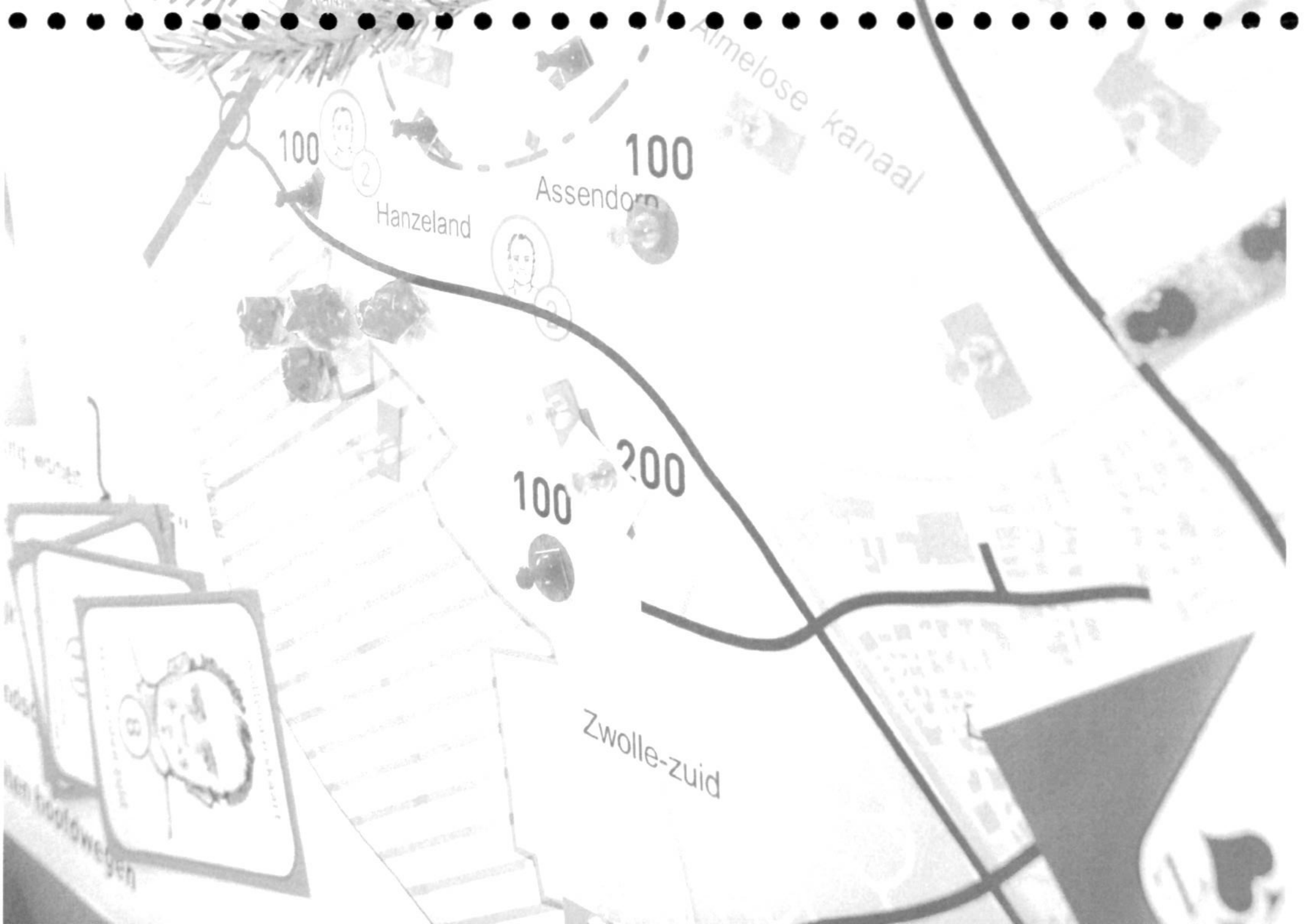
100
100
Hanzeland
Assendorp
Almelose kanaal
100
200
Zwolle-zuid

Voorontwerp Structuurplan Zwolle 2020

Vastgesteld door het college van B&W op 8 november 2005

Inhoudsopgave

Samenvatting 7

1 Inleiding 11

1.1 Het voorontwerp Structuurplan 11
1.2 Leeswijzer 13
1.3 Zwolle Kampen Netwerkstadvisie 14

2 Ambities en strategie 17

2.1 Zwolle: veelzijdig, verrassend en vitaal 17
2.2. De ambities van Zwolle 19
2.3 Strategische keuzes 21
2.3.1 Inleiding 21
2.3.2 Scenariostudie 21
2.3.3 Strategiebepaling 23

3 Visie 2020 27

3.1 Inleiding 27
3.2 Sociale structuur 2020 27
3.3 Economische structuur 2020 30
3.4 Ruimtelijke structuur 2020 32
3.4.1 Inleiding 32
3.4.2 Dragerstructuur 33
3.4.3 Gebieden 37
3.5 Ontwikkeling in hoofdlijnen 41
3.5.1 Structuurplankaart 41
3.5.2 Bestaande en nieuwe ontwikkelingen 41
3.6 Inspraakonderwerpen 44

4 Programma's 45

4.1 Inleiding 45
4.2 Woonstad 45
4.2.1 Ambitie en opgave 45
4.2.2 Gewenste woonmilieus 48
4.2.3 Bestaande woningbouwlocaties 49
4.2.4 Nieuwe woningbouwlocaties 49
4.3 Voorzieningen- & Werkstad 52
4.3.1 Ambitie en opgave 52
4.3.2 Gebieden met centrumfuncties 52
4.3.3 Bedrijventerreinen 56
4.3.4 Landbouwgebied 58
4.4 Groenblauwe Stad & Ommeland 59
4.4.1 Ambitie en opgave 59
4.4.2 Gebiedstyperingen 59
4.5 Bereikbare stad 65
4.5.1 Ambitie en opgave 65
4.5.2 Autoverbindingen 67
4.5.3 Bus en treinverbindingen 68
4.3.4 Fietsverbindingen 69
4.5.5 Parkeren 70
4.6 Milieubewuste stad 71
4.6.1 Ambitie en opgave 71
4.6.2 Gebiedsgericht milieubeleid 71
4.6.3 Realisatie van de milieuambities, aandachtspunten 75
4.7 Waterstad 76
4.7.1 Ambities en opgaven 76
4.7.2 Gebiedsgericht waterbeleid 76
4.7.3 Bijzondere gebieden en locaties 81
4.8 Stad met beeldkwaliteit 82
4.8.1 Ambitie en opgaven 82
4.8.2 Cultuurhistorie en monumentenbeleid 82
4.8.3 Hoogbouwperspectief 83

5 Gebiedsontwikkeling 89

5.1 Inleiding 89
5.2 Binnen de stad 91
5.3 Buiten de stad 93
5.4 Landschapszones 94

6 Strategische milieubeoordeling 97

6.1 Inleiding 97
6.2 Inbreidingslocaties 98
6.3 Zoekgebieden voor uitbreiding 99

7 Zicht op realisering 103

7.1 Inleiding 103
7.2 Zicht op financiële consequenties 103
7.3 Maatschappelijke haalbaarheid 105

Bijlage 1 Belemmeringen 107
Bijlage 2 Pijplijnplannen 108
Bijlage 3 Structuurplankaart 109

Samenvatting

Strategische keuzes

De regio Zwolle is een belangrijk economisch kerngebied in Nederland. Dankzij haar gunstige ligging en de goede bereikbaarheid via de weg en per trein is Zwolle de verbindende schakel tussen de Randstad en Noord Oost Nederland. Zwolle heeft als centrumstad een belangrijke regiofunctie wat betreft wonen, werken en voorzieningen. Beide posities wil Zwolle versterken. Het behouden van de gunstige bereikbaarheid is daarbij van groot belang.

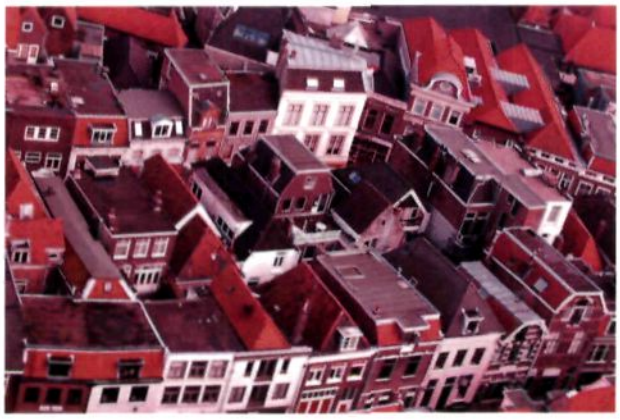

De stad zal de komende jaren groeien naar 135.000 inwoners in 2020. Met het nieuwe Structuurplan neemt Zwolle "afslag 2020" en verlaat daarmee de weg van grootschalige uitbreidingslocaties. De stad kiest nadrukkelijk voor inbreiding en het zoveel mogelijk ontzien van het buitengebied.
De bouw van 6000 benodigde nieuwe woningen en 60 hectare nieuw kleinschalig bedrijventerrein gebeurt volgens de strategie van het tweesporenbeleid. Dit is een slimme mix van in- en uitbreiding. Inbreiding (Spoor 1) in de bestaande stad heeft daarbij de voorkeur. Maar ook uitbreiding (Spoor 2) is nodig, zij het in kleinschalige eenheden die goed in het landschap passen en zoveel mogelijk aansluiten op de bestaande infrastructuur. Zwolle gaat er van uit dat ook een deel van de woningbouwopgave in de regio gerealiseerd zal worden. Ook de groei van de kleinschalige bedrijvigheid gebeurt volgens het tweesporenbeleid in een mix van in- en uitbreiding. Het tweesporenbeleid werkt min of meer als een communicerend vat: hoe meer inbreiding in Spoor I kan, des te minder is uitbreiding in Spoor II nodig. Hierbij gelden de volgende bandbreedten:

Twee-sporenbeleid en bandbreedten		Woningbouw	Kleinschalige bedrijvigheid
1. Inbreiden		2500 - 1500	20 - 10 ha
2. Uitbreiden	Zwolle	1500 - 3500	30 - 45 ha
	Regionaal	2000 - 1000	0 - 0
Totaal te realiseren		6000 won.	50 - 55 ha

Om de verwachte groei en veranderingen goed af te stemmen, geeft dit Structuurplan een visie op de gewenste sociale, economische en ruimtelijke structuur in 2020. Hiermee verwoordt het Structuurplan niet alleen een kwantitatieve opgave, maar heel nadrukkelijk ook een kwalitatieve opgave. De visie wordt vervolgens uiteengerafeld in programma's voor de verschillende beleidsterreinen. Daarna geeft het Structuurplan de nieuwe ontwikkelingsgebieden aan.

Gewenste structuren in 2020

Met de gewenste sociale structuur is Zwolle ook in 2020 een evenwichtige stad met een grote sociale samenhang en een plek waar verschillende groepen en leefstijlen zich thuis voelen. Het motto is: iedereen doet mee. Het aantal inwoners groeit naar 135.000. De bevolking vergrijst, maar minder sterk dan in de rest van Nederland. Als centrumstad biedt Zwolle alle soorten van onderwijs. Bovendien zijn in de stad veel regionale zorginstellingen gevestigd. Op het gebied van cultuur en uitgaansmogelijkheden heeft Zwolle een inhaalslag gemaakt. Zwolle heeft levensloopbestendige wijken met een goede dekking en spreiding van het voorzieningenaanbod.

Economisch gezien wil Zwolle zich de komende jaren verder ontwikkelen tot hét zelfstandige en veelzijdige centrum van Noord en Oost Nederland. De economische structuur in 2020 is compleet, gevarieerd en voor de regio economisch stuwend en verzorgend. Zwolle is nog steeds de trekker van de regio, waarbij een groot deel van de arbeidskrachten afkomstig zijn uit de regio. In 2020 is het voor vrijwel alle typen bedrijven mogelijk om zich in Zwolle te vestigen. Het doel van de samenwerking 'Zwolle Kampen Netwerkstad' is onder meer om de concurrentiekracht van

beide steden te vergroten. Behalve als vestigingsplaats wil Zwolle haar positie als toeristische stad versterken.

De versterking van Zwolle als centrumstad wordt ruimtelijk gezien mogelijk gemaakt door een uitbouw van de ruimtelijke basisstructuur van Zwolle. Deze bestaat uit een netwerk van dragers (zoals rivieren, wegen, spoorlijnen, groencorridors) met daartussen stedelijke en landelijke gebieden (zoals wijken, bedrijventerreinen, natuurgebieden). Dit dragernetwerk van stad en land moet tot 2020 op een samenhangende manier versterkt en uitgebouwd worden. Op bestaande karakteristieke dragers wordt voortgebouwd, terwijl gelijktijdig nieuwe dragers worden toegevoegd. Deze uitbouw van dragers wordt landschappelijk zorgvuldig ingepast. Door de mix van in- en uitbreidingslocaties kan het dragernetwerk op meerdere plekken tegelijk versterkt en uitgebouwd worden. In de stad door het verbreden en/of opknappen van routes en groenzones; buiten de stad door nieuwe, herkenbare routes en groenzones te maken. Concreet is de ruimtelijke structuur van Zwolle in 2020 opgebouwd uit:

- een Centrale Stad en een herkenbare Noord- en Zuidvleugel. Deze zijn verder in te delen in centrumstedelijke, stedelijke, groenstedelijke milieus en oude dorpen-in-de-stad;
- Hessenpoort als een soort stadsenclave aan de overzijde van Vecht;
- een buitengebied dat ingedeeld kan worden in Natuurlandschap, Agrarisch landschap, en een Parklandschap met diverse woonmilieus in een landschappelijke omgeving.

Versterking regiocentrum Zwolle

Versterking van de regionale centrumfunctie benoemt het Structuurplan Centrumstedelijk Gebied. Dit zijn gebieden met gemengde functies zoals wonen, werken en voorzieningen. De te versterken en uit te bouwen Centrumstedelijke gebieden zijn:

- De Binnenstad met de schil daarom heen. De kwaliteit van de Binnenstad wordt de komende jaren verbeterd door nieuwe winkel- en horecavestigingen, een nieuw theater en meer woningen. Het verblijfsklimaat wordt ook verbeterd. De Binnenstadsschil is een aantrekkelijk vestigingsgebied voor bepaalde voorzieningen die niet passen in de Binnenstad en voor vormen van centrumstedelijk wonen.
- Spoorzone/Hanzeland. Dankzij de gunstige ligging geschikt voor hoogwaardige voorzieningen op nationaal en regionaal niveau, alsmede kantoren en stedelijke woonvormen;
- Voorsterpoort. Gunstige ligging aan de A 28 en de Kamperlijn met een voorstadhalte. Dit gebied is daardoor aantrekkelijk voor voorzieningen en bedrijven, die willen profiteren van een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer;
- Holtenbroek Zuid. Gezien de binnenstedelijke ligging is dit gebied vooral geschikt voor voorzieningen op stedelijk niveau en als broedplaats voor innovatieve functies en stedelijke woonvormen;
- Oosterenk met de Vrolijkheid en Watersteeg. Dit is een geschikte locatie voor onder meer regionale georiënteerde centrumvoorzieningen en kantoren.

Inbreiding

Nieuwe woonmilieus binnen de stad zijn mogelijk op de A-locaties en B-locaties. De A-locaties (1500 woningen) zijn op redelijke korte termijn haalbaar, bijvoorbeeld omdat de huidige functie zal verdwijnen. De B-locaties (1000) worden pas op langere termijn interessant omdat ze nu nog goed functioneren. De totale capaciteit van de inbreiding is circa 2500 woningen, inclusief de inbreidingsopgave in de wijken van 0,5 tot 1 procent.
Bij de A-locaties gaat het om 800 woningen in de Binnenstadsschil. 420 woningen zijn mogelijk in de Spoorzone, de Schellerdriehoek Zwolle Zuid, de Noordschil Westenholte, de Tippe Zuid en Holtenbroek Zuid. Door een wijkverdichting van 0,5 procent kunnen 280 nieuwe woningen gebouwd worden in onder andere het winkelcentrum Zwolle Zuid.
Bij de inbreiding op B-locaties gaat het om 450 woningen in Binnenstadsschil, 250 woningen in de Spoorzone en 300 woningen door een wijkverdichting van nogmaals 0,5 procent.
De inbreidingslocaties in de Binnenstadsschil zijn geschikt voor het realiseren van een centrumstedelijk woonmilieu. De Spoorzone is vooral geschikt voor een stedelijke woonmilieu. Het gaat bij beide woonmilieus uitdrukkelijk niet alleen om appartementen, maar ook om grondgebonden stadswoningen. Bij wijkverdichting in bestaand Woongebied zal zorgvuldig bekeken worden welk woonmilieu de buurt kan versterken.
Behalve op nieuwe locaties vindt ook inbreiding plaats door herstructurering van oude buurten als Holtenbroek, Kamperpoort en Diezerpoort.

Herstructurering maakt deze buurten minder eenzijdig. Bovendien sluit de nieuwe woningvoorraad beter aan op de vraag van zowel huidige bewoners als nieuwkomers.

Uitbreiding Woongebied

Uitbreiding is mogelijk op de locatie bij Berkum, te weten Vechtpoort. Deze locatie is geschikt voor de bouw van ongeveer 2000 woningen in een groenstedelijk en dorpswoonmilieu. met aandacht voor differentiatie, variatie en kleine overzichtelijke, herkenbare buurten. Uitbreiding op kleinschalige locaties in het Parklandschap, die aansluiten op de groene omgeving is mogelijk in Stadsbroek (500 woningen in een mix van groenstedelijk woonmilieu en een dorpswoonmilieu), Dijklanden (500 grondgebonden woningen in een dorpswoonmilieu en eventueel in een waterwoonmilieu) en IJssel-vizier (dorps woonmilieu, ten noorden van het vizier circa 200 en ten zuiden ervan circa 50 woningen). Wel moet opgemerkt worden dat de ontwik kelingsmogelijkheden van Stadsbroek en IJssel-vizier nader onderzocht moeten worden. De Strategische

Milieubeoordeling geeft aan dat deze problematisch zijn in verband met de Natuurtoets.
Uitbreiding bij de dorpskernen is ook mogelijk. Er kunnen bij Wijthmen ca. 250 en bij Windesheim ca. 50 woningen gebouwd worden. Het gaat om grondgebonden woningen in een dorps woonmilieu. De uitbreiding moet een vanzelfsprekende voortzetting van de dorpen zijn. Verder zijn er circa 50 woningen mogelijk op locaties waar de 'Rood voor Groen regeling' van toepassing is. Hierbij gaat het om verspreid voorkomende woningen op nog niet bebouwde plekken in het Parklandschap, waarbij in nieuw groen geïnvesteerd wordt.
Dit Structuurplan wijst Hessenpoort Zuid aan als uitbreidingslocatie voor kleinschalige bedrijvigheid.

Infrastructuur: aanpassen aan toekomstige eisen
Wanneer Zwolle een bovenregionale centrumstad wil blijven, moet de infrastructuur aangepast worden. Hierin zijn twee fasen te onderscheiden. Ten eerste uitvoering van de reeds bekende aanpassingen aan gemeentelijke, provinciale en rijkswegen tot 2015. En ten tweede de aanvullende aanpassingen tot 2020 als gevolg van ontwikkelingen die in het Structuurplan genoemd worden.
Het is ook belangrijk om na te denken over de vraag waar ruimte voor de infrastructuur na 2020 gereserveerd moet worden, bijvoorbeeld door dit op te nemen in het verbeteren en uitbouwen van de ruimtelijke dragerstructuur. Aangezien Zwolle aan het nationale en provinciale hoofdwegennet ligt, is het van belang om op dit gebied samen te werken met het Rijk en de provincie

Nieuw beleid voor het buitengebied

Het Structuurplan geeft de aanzet voor een nieuwe manier van omgaan met het buitengebied rondom Zwolle. Het buitengebied is verdeelt in Natuurlandschap, Agrarisch Landschap en Parklandschap. Dit onderscheid is gebaseerd op een functietoekenning en geeft aan hoe om te gaan met natuur, landschap, agrarische en overige functies. Dit wordt verder uitgewerkt in het op te stellen bestemmingsplan buitengebied.
Het deel van het buitengebied waar de natuur de hoofdrol speelt is het Natuurlandschap. In Zwolle is dit grotendeels geconcentreerd in de uiterwaarden van de IJssel, het Zwarte Water en de Vecht. Het deel van het buitengebied waar de marktgerichte landbouw de hoofdrol speelt is het Agrarisch Landschap.
De agrarische functie ondervindt hier weinig belemmeringen van andere functies. Het gaat hier onder andere om de polder Mastenbroek. Het Parklandschap wordt gevormd door de delen van het buitengebied vlak rond de stad. Het gaat hier om aantrekkelijk landschap met een sterke menging van functies landbouw, wonen, natuur en recreatie. Deze delen hebben een belangrijke functie voor de stadsbewoners. De agrarische functie staat onderdruk. Er wordt gezocht naar andere passende functies. Het Parklandschap is onderverdeeld in een aantal buurtschappen.

Hoogbouwperspectief

Bij de ontwikkeling van Zwolle wordt ook nadrukkelijk gekeken naar de mogelijkheden van hoogbouw.
Het nieuwe hoogbouwbeleid is vastgelegd in het Hoogbouwperspectief. Dat stelt dat hoogbouw in afwisselende hoogtes en op beeldbepalende plekken langs dragers, knooppunten en stadsranden zorgt voor meer ruimtelijke samenhang in de stad als geheel. Bovendien worden de afzonderlijke gebieden er herkenbaarder door. Zwolle kiest voor een scenario van verspreide ordening. Hoogbouw tot 30 meter is op beeldbepalende plekken overal in de stad denkbaar. Hoogbouw hoger dan 30 meter wordt gekoppeld thema's, - zoals rond de Peperbus, langs verschillende routes en bij wijkcentra - om de verschillende dragers herkenbaarder te maken.

De uitvoering

Het Structuurplan legt de basis voor ontwikkelingsplanologie. Bij de uitvoering werken de gemeente, maatschappelijke organisaties en private partijen samen aan de ontwikkeling van Zwolle. Om een goed kader te bieden zijn ontwikkelingsgebieden gedefinieerd. Door de kansen en opgaven van alle ontwikkelingsgebieden in één keer te definiëren, ontstaat er samenhang in de projecten die in deze gebieden spelen. Bovendien wordt duidelijk hoe de sociale, economische en ruimtelijke structuur van de stad samenhangt en als geheel versterkt kan worden.

De uitvoering van het Structuurplan is een dynamisch proces. Niet alles kan tegelijk. Om de uitvoering in goede banen te leiden wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. Hierin worden de projecten gedefinieerd, kansen en risico's beschreven, dekkingsmiddelen gezocht, programmatische uitwerkingen gemaakt, prioritering opgesteld etc. Het uitvoeringsprogramma is een instrument dat regelmatig geëvalueerd en bijgesteld wordt.

1 Inleiding

illustratie: Joke Eikenaar

1.1 Het voorontwerp Structuurplan

Zwolle is een complete stad, een historische stad, een goed bereikbare stad, een economisch robuuste stad, een ideale woonstad, een dynamische stad en een regionale centrumstad. Het is belangrijk om de evenwichtige groei, de duurzame ontwikkeling en het optimaal functioneren van de stad te borgen en te versterken.
Daarom slaat het gemeentebestuur van Zwolle een nieuwe weg in. Zwolle neemt "afslag 2020". De weg van grootschalige uitbreidingslocaties wordt verlaten. Zwolle kiest nadrukkelijk voor inbreiden in de bestaande stad. De ruimte in de stad wordt optimaal gebruikt en het buitengebied wordt zoveel mogelijk ontzien. Uitbreiden blijft ook noodzakelijk, maar dit vindt plaats in kleinschalige eenheden die goed in het landschap passen en zoveel mogelijk aansluiten op de bestaande infrastructuur.

Het collegeprogramma 2002 – 2006 is de aanleiding voor het opstellen van een nieuw structuurplan. Momenteel is het Structuurplan Zwolle 1996 nog van kracht. Dit bevat beleidsvoornemens voor de periode van 1995 tot 2005. De stad heeft echter sinds de vaststelling van het vorige structuurplan een behoorlijke ontwikkeling doorgemaakt. Zwolle staat inmiddels voor nieuwe ruimtelijke opgaven in stad en ommeland. Onder andere als gevolg van de ontwikkeling van Zwolle Kampen Netwerkstad.
Dit Structuurplan is meer sturend en meer gericht op ontwikkeling dan het Structuurplan 1996. Het legt de basis voor ontwikkelingsplanologie. Hierin werken plaatselijke overheden, maatschappelijke organisaties en private partijen samen aan de ontwikkeling van Zwolle. Dit Structuurplan besteedt ook meer aandacht aan ontwikkelingen in de bestaande stad en introduceert een nieuw beleid voor het buitengebied. Zo komt er meer samenhang in visie, programma en nieuwe projecten en worden de verschillende beleidsvelden geïntegreerd.

Een structuurplan is per definitie een ruimtelijk plan, maar de sociale en de economische pijlers krijgen in dit Structuurplan heel nadrukkelijk een plaats. De mens staat centraal. Zwollenaren koesteren hun stad. De ambitie is om ervoor te zorgen dat zij dit ook in 2020 nog steeds doen.
De planhorizon van het Structuurplan is 2020. Soms wordt zelfs nog even verder gekeken. Concrete uitspraken kunnen dan niet altijd gedaan worden, maar door na te denken over de langere termijn is het wel mogelijk om strategische reserveringen te doen. Ontwikkelingen die noodzakelijk zijn op de lange termijn

worden hierdoor niet onmogelijk gemaakt.
Het Structuurplan is een plan op hoofdlijnen. Het doet uitspraken over strategische en kwalitatieve aspecten, zoals de nieuwe woningbouw- en werklocaties, de dragerstructuur en de zonering van het buitengebied. Programmatische aspecten zijn moeilijk tot 2020 vast te leggen. Per collegeperiode moeten de programma's en de daaruit voortvloeiende prioritering van projecten worden geëvalueerd, bijgesteld en doorgeprogrammeerd. Daardoor is het Structuurplan geen statisch document, maar een flexibel middel om Zwolle te ontwikkelen.

Dit voorontwerp Structuurplan wordt vergezeld door een Strategische Milieubeoordeling (SMB). De voorgenomen nieuwe ontwikkelingen zijn hierin getoetst op effecten voor milieu, water, natuur, mobiliteit, landschap, cultuurhistorie en archeologie.

Status

Een structuurplan is niet direct voor de burgers bindend, zoals een bestemmingsplan dat wel is. Wel geeft dit Structuurplan de kaders aan voor op te stellen bestemmingsplannen.
Het opstellen van een structuurplan doorloopt de fasen van voorontwerp (met inspraakmogelijkheden), naar ontwerp (mogelijkheid voor indienen van zienswijzen), naar definitief plan. Het Structuurplan wordt uiteindelijk door de gemeenteraad vastgesteld en heeft onder meer de volgende rechtsgevolgen:

- voorbereidingsbesluiten zijn twee jaar geldig (in plaats van een jaar);
- bestemmingsplannen worden door de provincie aan het structuurplan getoetst;
- de gemeente kan gebruikmaken van haar voorkeursrecht om gronden aan te kopen als er voor het betreffende gebied binnen twee jaar een bestemmingsplan wordt gemaakt;
- een structuurplan voorziet in de vereiste ruimtelijke onderbouwing bij toepassing van de zelfstandige projectprocedure, als bedoeld in artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Na vaststelling vervangt het Structuurplan het Structuurplan Zwolle 1996 en het Structuurplan Stadshagen II. Daarnaast kan het Structuurplan beleidsuitspraken uit eerdere beleidsnota's vervangen,

als het beleid in dit Structuurplan afwijkt van eerder vastgesteld beleid.

Het proces

Er is heel nadrukkelijk gekozen voor een interactief planproces. Dat begon in 2003 met het Stadsdebat. Uitgangspunt bij het stadsdebat was dat de Zwollenaren hun mening niet onder stoelen of banken zouden steken over Zwolle in 2030. Dat hebben zij ook niet gedaan. De Zwollenaren vinden dat de bestaande stad gekoesterd moet worden en dat het buitengebied zo min mogelijk aangetast mag worden. Als het moet, gaat Zwolle de hoogte in.

Met de uitkomsten van het Stadsdebat en de door het college van B&W in maart 2004 vastgestelde ambities voor 2020 is een Scenariostudie (augustus 2004) gemaakt. Er zijn drie toekomstscenario's ontwikkeld als verkenningstudie hoe Zwolle moet groeien tot 2020. Zwolle IN, Zwolle AAN en Zwolle UIT. In de scenariostudie wordt de lezer meegenomen naar 2020 aan de hand van een denkbeeldige familie Z. Wollenaar. Zij maken in verhalen voelbaar hoe het dagelijks leven eruit zou kunnen zien in de drie "Zwolle's".
Deelnemers aan het Stadsdebat 2003 zijn in oktober

2004 opnieuw uitgenodigd om in twee bijeenkomsten hun mening te geven over de drie toekomstscenario's. De voorkeur ging uit naar het scenario Zwolle IN, behalve als het op wonen aankomt.

Nadat de drie scenario's zijn getoetst, was het woord aan de gemeenteraad. Om goed de keuzes voor 2020 en de effecten daarvan in beeld te brengen is het Zwolle-2020 spel ontwikkeld. Het spel is gebaseerd op de drie toekomstscenario's en de toetsing daarvan. De gemeenteraad heeft het spel in februari 2005 gespeeld.

De drie toekomstscenario's, de toetsing daarvan en de resultaten van het Zwolle-2020 spel hebben geleid tot het raadsvoorstel Structuurplanscenario's & Strategiebepaling. De raad heeft in juni 2005 een ontwikkelingsstrategie en ontwikkelingszones vastgesteld. Een belangrijke stap in de totstandkoming van het voorontwerp Structuurplan.

In juni 2004 is **www.detoekomstvanzwolle.nl** gelanceerd. Met deze website rondom het Structuurplan worden de burgers van Zwolle bij het proces betrokken. Alle tussentijdse studies, notities en college- en raadsvoorstellen zijn hier te lezen. Bovendien kunnen burgers direct reageren, via onder meer polls.
Met het uitbrengen van de Scenariostudie is ook een wedstrijd uitgeschreven, "Het vierde gezicht van Zwolle". Zwollenaren zijn uitgedaagd een vierde toekomstscenario te schrijven. De beste van een tiental creatieve inzendingen is beloond met een helikoptervlucht boven Zwolle.
Naast de website zijn de inwoners van Zwolle tijdens het proces regelmatig geïnformeerd via de Wijzerpagina in het huis-aan-huisblad de Peperbus.

In de periode voorafgaand aan de vaststelling van het voorontwerp Structuurplan is driemaal een bijeenkomst gehouden van de klankbordgroep externe overheden. Tijdens deze sessies is met ambtelijke vertegenwoordigers van omliggende gemeenten, provincie en rijksdiensten gesproken over onder meer de verschillende tussenproducten van het Structuurplan.

Het voorontwerp structuurplan is op 8 november 2005 vastgesteld door het college van B&W. Het voorontwerp Structuurplan zal onderwerp zijn van inspraak en overleg ex artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening.
Het ontwerp Structuurplan wordt eveneens vastgesteld door het college van B&W. Het ontwerpplan wordt gedurende vier weken ter inzage gelegd. In deze periode kan iedereen reageren op het plan. Het Structuurplan wordt vervolgens door de gemeenteraad vastgesteld.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 1, de inleiding, wordt de keuze voor het opstellen van een geheel nieuw Structuurplan onderbouwd. Het proces voorafgaand aan het opstellen van het voorontwerp Structuurplan wordt beschreven. Na deze leeswijzer wordt een samenvatting gegeven van de Zwolle Kampen Netwerkstadvisie. Bestuurlijk is besloten om deze laatste samenvatting toe te voegen aan zowel het Structuurplan Zwolle als aan de Strategische Visie Kampen. Dat is gedaan omdat de besluiten die op het strategisch niveau van Zwolle Kampen Netwerkstad worden genomen, van invloed zijn op het lokale beleid. De boegbeelden die in de Zwolle Kampen Netwerkstadvisie benoemd zijn komen terug in de tekst van het Structuurplan.

Hoofdstuk 2 geeft de ambities en de gekozen strategie voor 2020 weer. Kort gezegd, wat willen we met onze stad en hoe gaan we dit bereiken? Dit hoofdstuk begint kort met een beschrijving van "Zwolle nu", de regionale positie en de kwaliteiten. Ook de resultaten van het Stadsdebat 2003, de aftrap van het Structuurplan, worden kort beschreven. In paragraaf 2.2. worden de ambities voor Zwolle 2020 samengevat, die door het college van B&W in maart 2004 zijn vastgesteld. Het gaat hier om een breed spectrum van ambities, thematisch onderverdeeld in Woonstad, Werkstad, Voorzieningenstad, Groenblauwe stad, etc. In paragraaf 2.3 worden de strategische keuzes van het college en raad (voorjaar 2005) beschreven. Deze strategische keuzes zijn behalve op vastgestelde ambities, ook gebaseerd op de Scenariostudie en de toetsing daarvan.

De hoofdstukken 3, 4 en 5 vormen samen het ontwikkelingsperspectief voor "Zwolle straks". De ambities en strategiebepaling uit hoofdstuk 2 zijn vertaald naar het ontwikkelingsperspectief 2020. Dit perspectief laat zien hoe Zwolle er in 2020 uitziet, waar welke functie het meest tot haar recht komt en hoe hiermee de sociale, economische en ruimtelijke structuur wordt versterkt. De hoofdstukken 3, 4 en 5 geven samen de ontwikkeling van Zwolle tot 2020 aan. Eerst de visie in hoofdstuk 3, dan de programma's in hoofdstuk 4 en daarna de gebieden in hoofdstuk 5.

Hoofdstuk 3 is de kern van het Structuurplan. In dit hoofdstuk wordt een Visie gegeven op de gewenste sociale, economische en ruimtelijke structuur in 2020. Het hoofdstuk eindigt met de Structuurplankaart en een korte beschrijving daarvan. In de laatste paragraaf wordt een opsomming gegeven van het nieuwe beleid, waarop de inspraak van toepassing is.

In Hoofdstuk 4 wordt de visie uiteengerafeld in Programma's vanuit de verschillende beleidsterreinen. Ook nu wordt de thematische indeling Woonstad, Werkstad, Voorzieningen stad, Groenblauwe stad, etc. uitgewerkt.

In Hoofdstuk 5 worden de nieuwe Ontwikkelingsgebieden binnen en buiten de stad gedefinieerd. Per gebied wordt kort toegelicht wat de opgaven voor de toekomst zijn.

In hoofdstuk 6 wordt een samenvatting van de resultaten van de Strategische Milieubeoordeling gegeven.

Hoofdstuk 7 gaat over de uitvoering, de financiële en maatschappelijke haalbaarheid en de fasering.

1.3 Zwolle Kampen Netwerkstadvisie

Zwolle Kampen Netwerkstad is een bijzonder en vitaal gebied met een dynamiek die door haar ligging en potenties de komende jaren zal toenemen. De gemeenten Zwolle en Kampen en de provincie Overijssel slaan de handen ineen om de kwaliteiten te versterken en gezamenlijke kansen voor de ontwikkeling van de regio optimaal te benutten. De samenwerking leidt tot extra kracht en mogelijkheden, een synergie die de komende jaren bij het oplossen van de vraagstukken die op de regio afkomen, onmisbaar is.

Zwolle en Kampen zijn succesvolle steden. Gemeenten waarin het prettig wonen, werken en leven is. Steden met een rijke historie in een regio met unieke landschappelijke kwaliteiten. Ruim 160.000 mensen

wonen met veel plezier in Zwolle Kampen Netwerkstad. Ze maken gebruik van de goede voorzieningen, vinden hun werk bij de vele bedrijven in het gebied en genieten van de buitengewone omgeving en de rijke cultuur.
Het aantal inwoners neemt de komende decennia toe. De ambitie is dat Zwolle Kampen Netwerkstad in 2030 zo´n 200.000 mensen herbergt. De identiteit en cultuur van de twee steden verschilt, maar kent ook vele overeenkomsten.
Zwolle Kampen Netwerkstad heeft een divers woningaanbod en het gebied kent volop kansen voor nieuwe, innovatieve woonmilieus. De natuurlijke landschappen op een steenworp afstand vormen een unieke toegevoegde waarde van de steden.
Veel voorzieningen in Zwolle Kampen Netwerkstad concentreren zich in toenemende mate in Zwolle, maar Kampen is verzekerd van behoud van basisvoorzieningen. Het brede aanbod van zorg- en onderwijsinstellingen geeft Zwolle Kampen Netwerkstad een belangrijke regionale functie. Op het gebied van sport en cultuur kent het gebied instellingen van hoog niveau.
Dankzij de goede weg-, water- en spoorverbindingen

en de beschikbare ruimte biedt Zwolle Kampen Netwerkstad volop perspectief voor ontwikkeling op het gebied van bedrijventerreinen, kantoren, detailhandel en landbouw. En van grote meerwaarde is de combinatie met onderwijsinstellingen.
De vele kwaliteiten van het gebied zijn essentieel voor de toeristische en recreatieve mogelijkheden van Zwolle Kampen Netwerkstad. Niet alleen het landschap en het water bevatten een aantrekkingskracht, ook de culturele en historische aspecten wekken interesse van buitenaf.

Zwolle en Kampen zijn ambitieuze steden. De regio heeft volop potentie voor kwalitatieve groei in de komende decennia. Kansen die gegrepen moeten worden om de kwaliteiten van de regio te behouden en te versterken, en om de vraag die op de regio afkomt te kunnen regisseren. Anno 2005 maakt Zwolle Kampen Netwerkstad deel uit van een dynamisch regionaal en landelijk krachtenveld. De grote waarde die de landelijke overheid aan de regio toekent (onder meer in de Nota Ruimte), de komst van nieuwe infrastructuur die de relatieve afstand tot andere regio's verkleint en voor ontwikkelingskansen zorgt, en landelijke bewegingen op het gebied van natuur- en landschapsontwikkeling en waterberging bevestigen de roep om bovenlokale en integrale keuzes en toekomstplannen. De Netwerkstadvisie legt de basis voor deze ambitie. De boegbeeldprojecten zetten de schijnwerpers op de belangrijkste opgaven.

Het programma van Zwolle Kampen Netwerkstad begint bij de basis: het benoemen en ontwikkelen van de gezamenlijke identiteit en cultuur. Cultuur bindt en profileert de regio. Samenwerking en afstemming *wordt gestimuleerd en zowel gezamenlijke thema's* als verschillen zijn benoemd. Het boegbeeld Ontdek de IJsseldelta: Deltasteden langs de IJssel' zet in op de dragende kracht van de cultuur van Zwolle Kampen Netwerkstad.

De ontwikkelingen op het gebied van wonen lenen zich bij uitstek voor afstemming binnen Zwolle Kampen Netwerkstad. De verschillende gebieden en woonbehoeften vragen om gedifferentieerde en vernieuwende woonmilieus.
Zwolle Kampen Netwerkstad zet in op de gezamenlijke zorg voor een kwalitatief en kwantitatief goed en hoogwaardig woningaanbod. Voor Zwolle Kampen Netwerkstad is het centrumstedelijke woonmilieu met daarbij het stedelijke leefklimaat wat Zwolle biedt, een belangrijk –nog verder te ontwikkelen- woonmilieu.
Zwolle Kampen Netwerkstad kiest ervoor zich gezamenlijk sterk te maken voor het **boegbeeld Bypass Kampen.** Dit is een integrale opgave, waardoor een belangrijk nieuw waterrijk woonmilieu met nieuwe vormen van waterrecreatie wordt toegevoegd. Daarbij is het project tevens van grote betekenis voor de economische structuurversterking voor Zwolle Kampen Netwerkstad en geeft een extra impuls aan het voorzieningenniveau.

De balans van de aanwezige voorzieningen in Zwolle Kampen Netwerkstad is gezocht. De ambitie om instellingen op het gebied van zorg, onderwijs en cultuur toegankelijk en van hoog niveau te houden leidt tot keuzes. Er ligt een uitdaging voor samenwerking en creatieve dwarsverbanden tussen onderwijs, zorgsector, de cultuursector, overheid en bedrijfsleven. Het **boegbeeld "Zorgen voor de Toekomst"** concentreert zich hierop.

Het belang van innovatie is groot, de mogelijkheden hiervoor in Zwolle Kampen Netwerkstad zijn veelbelovend. Met het **boegbeeld "Vernieuwing economie: kennis, innovatie en concurrentiekracht"** wordt hierop hoog ingezet.
Diverse ontwikkellocaties bieden kansen voor kwalitatieve en kwantitatieve groei van bedrijvigheid in Zwolle Kampen Netwerkstad. De infrastructuur en uitbreiding hiervan leidt tot tal van nieuwe mogelijkheden. Met het boegbeeld "**Stationsomgevingen Hanzestations Zwolle en Kampen**" en het boegbeeld "**A28-zone: de etalage van Zwolle kampen netwerkstad**"' wordt in samenhang hieraan gewerkt.
Op het gebied van toerisme en recreatie heeft Zwolle Kampen Netwerkstad met het **boegbeeld "Meerdaags Toerisme"** een inhaalslag voor ogen.

Met het **boegbeeld Nationaal Landschap IJsseldelta** *kiest Zwolle Kampen Netwerkstad voor behoud door* ontwikkeling, een opgave van nationaal formaat. Externe en autonome ontwikkelingen vragen om de ontwikkeling van bestaande en nieuwe landschappen. Landschap, natuur en water zijn leidend bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden, ook voor wonen en werken. Met het **boegbeeld Stadsranden** zet Zwolle Kampen Netwerkstad in om deze integrale opgave op een unieke wijze uit te werken.

De infrastructuur van Zwolle Kampen Netwerkstad begint aan een schaalsprong. De waarde van het gebied als knooppunt neemt hiermee toe. Het **boegbeeld IJsselnet** heeft als doel Zwolle Kampen Netwerkstad optimaal bereikbaar te houden in de toekomst.

Met het benoemen van tien boegbeelden is de vertaalslag gemaakt van een visie en een programma naar projecten.
De uitwerking van de boegbeelden is gericht op actie en samenwerking. Samenwerking met marktpartijen en maatschappelijke organisaties is onmisbaar om Zwolle Kampen Netwerkstad algemeen en de boegbeelden in het bijzonder tot volle wasdom te laten komen.
De boegbeelden zijn:

- Het IJsselnet: kwaliteitsimpuls OV
- De stationsomgevingen Hanzestations Zwolle en Kampen
- A28-zone: de etalage van Zwolle Kampen Netwerkstad
- Vernieuwing economie: kennis, innovatie en concurrentiekracht
- Bypass Kampen
- Nationaal Landschap IJsseldelta
- Zorgen voor de toekomst
- Stadsranden
- Ontdek de IJsseldelta: Deltasteden langs de IJssel
- Meerdaags verblijfstoerisme

2 Ambities en strategie

2.1 Zwolle: veelzijdig, verrassend en vitaal

Centrumstad

Zwolle is een van de meest vitale centrumsteden van Nederland. Zwolle kende de afgelopen jaren de grootste economische groei van de 25 grote steden. De stad is niet alleen de economische motor van een forse regio, maar ook belangrijk voor de internationale concurrentiekracht van Nederland.
Zwolle heeft nationaal gezien een gunstige ligging en is bovendien goed bereikbaar. De stad heeft een belangrijke scharnierfunctie tussen West- en Noordoost Nederland, zoals ook vastgelegd in de Nota Ruimte. De grote nationale transportassen kruisen elkaar bij Zwolle: de IJssel als belangrijke vaarroute, de A28 en A50 en de railverbindingen tussen de Randstad, Noord- en Zuid-Nederland en het noorden van Duitsland. De positie van Zwolle als kruispunt wordt nog eens verbeterd door de komst van de Zuiderzeehaven en de Hanzelijn (plus). Regionaal heeft Zwolle een belangrijke centrumfunctie op het gebied van diensten, onderwijs en gezondheidszorg. Deze forse regio bevat grote delen van Overijssel, Gelderland, Flevoland, Friesland en Drenthe.

Prettig wonen

De inwoners van Zwolle zijn lovend over hun stad (Verwey-jonker rapport, 2003). Zwollenaren koesteren de mooie binnenstad, de rust, ruimte en het groen in de stad. Zwolle is een prettige stad om te wonen dankzij uitstekende voorzieningen op het gebied van bijvoorbeeld onderwijs en zorg, goede werkgelegenheid, een aantrekkelijk buitengebied met de recreatiemogelijkheden in de omgeving, de centrale ligging ten opzichte van zowel het Noorden als de Randstad en de goede verbindingen per spoor en weg. De stad kent verschillende woonmilieus met elk hun eigen karakter. Veel bewoners kiezen bewust voor een wijk of buurt die bij hen past. De sociale cohesie in de stad is groot, dat blijkt bijvoorbeeld wel uit het feit dat Zwollenaren graag bereid zijn om zich als vrijwilliger in te zetten.

Jong Zwolle

Zwolle heeft per 1 januari 2005 49.000 woonruimten en telt bijna 112.000 inwoners. In vergelijking met de rest van Nederland heeft Zwolle een relatief jonge bevolking. De leeftijdsgroepen van 0 tot 4 en 20 tot

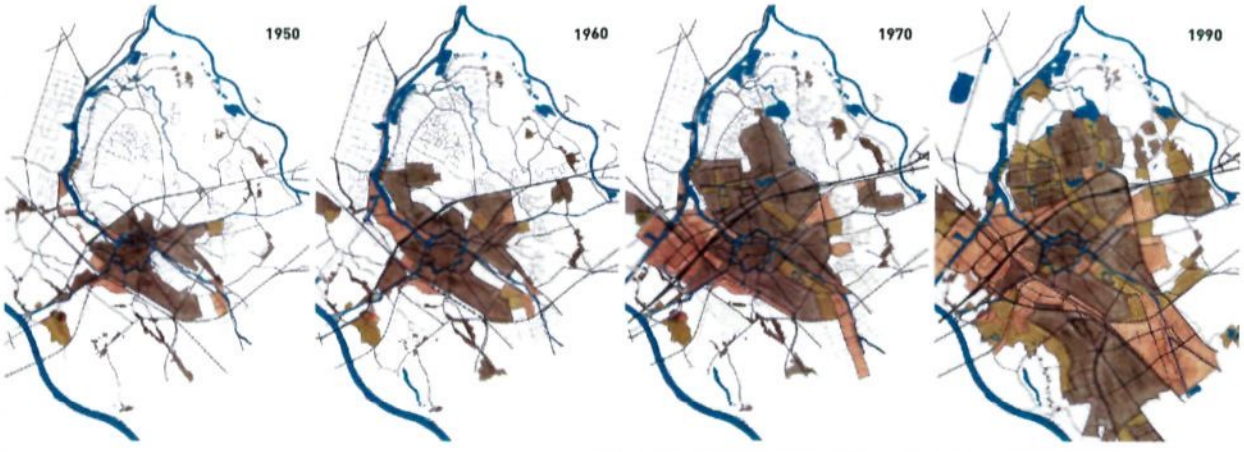

34 jaar zijn oververtegenwoordigd, ouderen zijn relatief ondervertegenwoordigd. Het geboortecijfer ligt ruim boven het landelijke gemiddelde. Door de bevolkingsgroei zal het aantal senioren in de komende jaren in absolute zin wèl toenemen. Ook Zwolle zal hierdoor vergrijzen, maar later of minder dan elders.

De sterke punten van Zwolle op een rij:

- Zwolle heeft een mooie historische binnenstad;
- Zwolle is een prettige stad om in te wonen;
- Zwolle is een culinaire stad;
- Zwolle heeft een uitgebreid aanbod aan winkels;
- Zwolle heeft een aantrekkelijk buitengebied;
- Zwolle is onlangs uitgeroepen tot groenste stad van Nederland
- Zwolle ligt in de IJsseldelta, een van Europa's mooiste rivierdelta's;
- Zwolle is goed bereikbaar per weg en trein (na Utrecht de stad met de meeste directe verbindingen) en is in Nederland fietsstad nummer 1;
- Zwolle is een zorgstad met het grootste niet-academische ziekenhuis en vele andere (paramedische) zorginstellingen;
- Zwolle is een onderwijsstad met ruim 38.000 studenten in het MBO en HBO en groeipotenties naar universiteitsstad;
- Zwolle is een economisch vitale en robuuste stad. Alle sectoren zijn goed vertegenwoordigd;
- Zwolle heeft ruim 77.000 arbeidsplaatsen;
- Zwolle heeft een van de grootste kantorenconcentraties buiten de Randstad;
- Zwolle heeft voldoende vestigingslocaties voor bedrijven.

Stadsdebat 2003

Van juni tot oktober 2003 organiseerde Zwolle stadsdebatten. Aan de hand van vijf dilemma's spraken gemeente en inwoners met elkaar over hun stad. Wat maakt dat de inwoners juist hier willen wonen, werken of zich willen vestigen met een bedrijf? Wat vinden inwoners van de voorzieningen in de stad, bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs, winkelen, recreatie en uitgaan? En belangrijk: welke keuzes zouden de inwoners maken over de toekomst van de stad? De gemeenteraad besloot dat de uitkomsten van het stadsdebat richtinggevend zijn voor het structuurplan. De debatten resulteerden in het rapport "Uitgesproken". De belangrijkste uitkomsten zijn:

Profiel van de stad

Zwolle hoeft niet heel dol te doen, niet heel "metropool" te gaan denken. Zwolle is gewoon een stad voor bestuur, onderwijs, zorg en gemengde economie en dat mag zo blijven. Toch willen de inwoners wel dat er met behoud van de huidige kwaliteiten soms wat meer durf wordt getoond, met name als het gaat om cultuur en evenementen.

De binnenstad of meerdere centra

Het centrum moet centrum blijven. Volgens de inwoners kan de ring om de oude stad, net buiten de grachten, benut worden om het centrum te vergroten. Dat heeft de voorkeur boven centrumneigingen in Stadshagen of elders. Inwoners zijn trots op hun prachtige binnenstad, maar zouden wel graag zien dat geprobeerd wordt om hier een hoogwaardiger aanbod van winkels en voorzieningen naar toe te halen. Op wijk- en buurtniveau moeten de voorziening worden versterkt, ook in nieuwe

wijken en buurten. Het sociale leven zit in de wijken; die verdienen ondersteuning.

Wonen en werken in het buitengebied of vooral juist in de bestaande stad

Dat Zwolle groeit is onvermijdelijk. Inwoners willen dat dit gebeurt met behoud van kwaliteit, met andere woorden, Zwolle moet investeren in de samenleving. Daarbij moet goed gekeken worden naar de mogelijkheden die de bestaande stad biedt voor wonen en voorzieningen. Inwoners willen dat er gericht, voorzichtig en gevarieerd in het buitengebied wordt gebouwd. De regiofunctie van Zwolle mag daarbij niet uit het oog worden verloren.

Overal met de auto of slim bereikbaar

De binnenstad mag snel autovrij worden, maar wel op een verstandige manier. Met parkeervoorzieningen aan de rand van de stad en frequent en praktisch vervoer naar de binnenstad. Inwoners willen dat Zwolle krachtig optreedt richting Den Haag voor de A28. Bovendien moet de stad een goed openbaar vervoer houden.

Gemeentelijke beleidskaders

De gemeenteraad heeft voor de uitvoering van de gemeentelijke taken meerdere plannen en beleidsnota's vastgesteld. Deze vormen de bouwstenen voor het Structuurplan. Het gaat onder meer om Woonvisie, Groenbeleidsplan, Gemeentelijke Verkeer en Vervoerplan, Hoogbouwstudie, Milieubeleidsplan, Recreatievisie, Ontwikkelingsprogramma Binnenstad, Toekomst perspectief Landbouw, Nota Economisch Beleid, Nota Grondbeleid, Kadernota Accommodatiebeleid, Parkeernota, Perspectief Kantorenmarkt, Ontwikkelingsvisie Buurtschap IJsselzone.
Het nieuwe Structuurplan geeft, na vaststelling, de richting aan voor de uitwerking van ruimtelijke, sociale en economische programma's.

Provinciaal en Rijksbeleid

Het provinciaal en rijksbeleid is vastgelegd in verschillende plannen en nota's. Voor de afstemming van het Structuurplan op het provinciaal beleid is het van belang om allereerst te kijken naar het streekplan Overijssel 2000+ en de partiële herzieningen van dit streekplan. De Nota Ruimte is de belangrijkste rijksnota.

2.2. De ambities van Zwolle

De ambities van Zwolle voor 2020 zijn in maart 2004 door het college vastgelegd in de notitie "Wat we willen bereiken met het Structuurplan". Deze ambities zijn het uitgangspunt bij het verder ontwikkelen van het Structuurplan.

De opgave

Tot 2020 naast de autonome groei ook de regionale opvangfunctie blijven vervullen.
Zwolle gaat zich de komende jaren, samen met 'netwerkstadpartner' Kampen, verder ontwikkelen tot een veelzijdig regionaal en landsdelig centrum voor Noord- en Oost-Nederland. De regionale centrumpositie die in de afgelopen jaren is opgebouwd, wordt versterkt. Intensievere samenwerking met de omliggende gemeenten is van belang om een stevige kernregio te creëren.

Woonstad

- **Zwolle groeit naar 135.000 inwoners in 2020.**
- **Meer aandacht voor differentiatie naar woonmilieu.**
- **Levensloopbestendige wijken en functiemenging van wonen, werken en voorzieningen op wijkniveau.**

Zwolle is voor veel inwoners de ideale woonstad. Dat moet zo blijven. Zwolle wil daarom voldoende woningen bouwen in verschillende woonmilieus; de ambitie is om tot 2020 ieder jaar 1000 woningen te bouwen. Waar nodig wordt de bestaande woningvoorraad aangepast. Voor ca. 10.000 woningen is al een plek bepaald. Dit betekent dat er ruimte gezocht moet worden voor 6000 nieuwe woningen.

Werkstad

- **Consolideren van de brede productiestructuur met extra groeipotenties voor detailhandel, dienstverlening, onderwijs, zorg en de logistieke sector.**
- **Faciliteren van jaarlijks gemiddeld 27.000 m² kantoren en 16 hectare bedrijfsterrein**
- **Door intensief en meervoudig ruimtegebruik en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen de ruimtebehoefte beperken.**

Zwolle moet zich de komende jaren verder ontwikkelen tot een zelfstandig en veelzijdig regionaal en landsdelig centrum voor Noord- en Oost-Nederland.

De economische structuur is compleet en gevarieerd en heeft voor de regio een economisch stuwende en verzorgende betekenis.

Voorzieningenstad

- **De positie van de historische binnenstad als regionaal winkel- en ontmoetingscentrum versterken.**
- **Zwolle fungeert als het culturele hart van de regio.**
- **Het versterken van de beroepskolom VMBO-MBO-HBO-WO.**
- **Levensloopbestendige wijken met clustering van voorzieningen en multifunctionele accommodaties.**

Zwolle heeft een belangrijke regionale centrumfunctie wat betreft veel voorzieningen, zoals onderwijs, gezondheidszorg en cultuur. De Zwolse binnenstad is niet alleen de binnenstad van Zwolle, maar ook van de regio. Het streven is om het aanbod van voorzieningen verder te versterken. Naast de stedelijke en regionale voorzieningen, is er ook aandacht voor voorzieningen op wijkniveau. Dat vraagt om maatwerk, steeds met als doel om de sociale cohesie en leefbaarheid in de wijken te verbeteren. Zwolle streeft naar levensloopbestendige wijken met een adequate dekking en spreiding van het voorzieningenaanbod.

Groen/blauwe stad

- **Het handhaven en evenwichtig meegroeien van de stedelijke hoofdgroenstructuur.**
- **Kwaliteitsverbetering stadsparken.**
- **Verplichte waterberging combineren met ecologische zones of bestaande waterpartijen.**
- **Wonen op het water.**

Belangrijk voor de eigen identiteit van Zwolle zijn de specifieke gebiedseigen opbouw van groen en de waterstructuren. Voor de toekomst wil Zwolle de stedelijke hoofdgroenstructuur (Groenbeleidsplan, 1998) in de bestaande stad handhaven en evenwichtig laten meegroeien. Dat is belangrijk omdat met de toenemende druk op de bestaande stad enerzijds de behoefte groeit aan groen waar inwoners op adem kunnen komen. Anderzijds zal het groen intensiever gebruikt worden.
Zwolle streeft op dit gebied naar bundeling van laagdynamische functies, water, natuur, recreatie, langzaam verkeer en rust. Knelpunten hierin moeten worden aangepakt.

Duurzame stad

- **Zuinig omgaan met ruimte door intensief en meervoudig ruimtegebruik, voor wonen, werken, voorzieningen en verkeer.**
- **Bij de ontwikkeling van stad en ommeland een optimaal evenwicht in duurzaamheid bereiken**

In een duurzame stad voelen zowel de huidige als de toekomstige burgers zich prettig. Duurzaamheid heeft hierbij betrekking op een combinatie van sociale, fysieke en economische aspecten en het beleid is vooral gericht op een evenwichtige afweging van deze aspecten.
Met andere woorden, het is onmogelijk om op alle terreinen het maximale te bereiken. De opgave is om bij de ontwikkeling van stad en ommeland een optimaal evenwicht in duurzaamheid te bereiken.

Bereikbare stad

- **De koppositie van Zwolle op het gebied van bereikbaarheid behouden, voor zowel openbaar vervoer, fiets, autoverkeer en goederenverkeer.**
- **Beter benutten van het bestaande hoofdwegennet gaat voor uitbreiding.**
- **Intensief ruimtegebruik op stroken langs de A-28 en Zwolse hoofdwegen.**

Zwolle heeft in het verleden optimaal geprofiteerd van de ligging aan de A28. De keerzijde is dat door de toegenomen automobiliteit de bereikbaarheid onder druk komt te staan. Om haar naam als bereikbare stad te houden, moet Zwolle in de toekomst veel inspanningen leveren. Dat kan Zwolle niet alleen; de hulp van rijk, provincie en regio is noodzakelijk.
De belangrijkste opgave van de bereikbare stad is dus om de koppositie op het gebied van bereikbaarheid te behouden. Zwolle streeft ernaar om hierbij een balans te zoeken met leefbaarheid en milieubelangen.

Ommeland

- **Groene buurtschappen, een permanente groenstructuur nabij de stad.**
- **Helderheid omtrent de toekomstige de positie van de landbouw.**
- **Versterken van de recreatieve mogelijkheden van het ommeland**
- **Ruimte voor de rivieren IJssel, Zwarte Water en Vecht met meervoudig ruimtegebruik van duurzame functies.**

Een belangrijke reden waarom Zwollenaren zo positief zijn over hun stad is het buitengebied. Stad en ommeland kunnen niet los van elkaar gezien worden. Zwolle streeft naar een permanente groenstructuur bij de stad: de groene Buurtschappen. Essentieel daarbij is de verbreding van de landbouw door meervoudig ruimtegebruik en een sterke maatschappelijke band en afhankelijkheid tussen stad en land. Van belang zijn bovendien sociale samenhang en landschappelijke, recreatieve en ecologische structuurverbetering.
Wat betreft het water, streeft Zwolle er in kwantitatief opzicht naar om voldoende ruimte voor de IJssel en (in minder sterke mate voor) de Vecht en Zwarte Water te scheppen. Dit mede in verband met het Rijksbeleid voor Ruimte voor de Rivier.

Ruimtelijke structuur Zwolle

- **Versterking en uitbouw van de fysieke dragerstructuur van stad en ommeland .**
- **Een zo compact mogelijk verstedelijkingspatroon met optimale benutting van de bestaande stad.**

De fysieke basisstructuur van Zwolle wordt gevormd door een netwerk van dragers (zoals rivieren, wegen, spoorlijnen, bosschages) met daartussen stedelijke milieu's (zoals wijken, parken, bedrijventerreinen) en landelijke milieus.
Dit dragernetwerk van stad en land moet op een samenhangende manier versterkt en uitgebouwd worden. Op bestaande karakteristieke dragers wordt voortgebouwd, terwijl gelijktijdig nieuwe dragers worden toegevoegd. Deze uitbouw van dragers wordt landschappelijk zorgvuldig ingepast.
Daarbij streeft Zwolle naar een zo compact mogelijk verstedelijkingspatroon. Dat wil zeggen dat de ontwikkelingsruimte binnen de bestaande kom optimaal wordt benut. Daarom zal aard en omvang van stedelijke groei buiten de kom afhangen van de kwaliteit en het tempo van ontwikkelingen in de stad.

2.3 Strategische keuzes

2.3.1 Inleiding

Om de verschillende ambities van Zwolle op elkaar aan te laten sluiten, zijn er ontwikkelingsscenario's gemaakt. Zij brengen de potenties van Zwolle voor de toekomst in beeld en maken het mogelijk om een goede discussie te voeren over de ontwikkelingsrichting van de stad. Overigens is in de scenario's ook gekeken of het mogelijk is om de behoefte aan woningen en bedrijventerreinen ook buiten de gemeentegrenzen van Zwolle op te lossencenario's en de toetsing, strategische ontwikkelingszones en een ontwikkelingsstrategie vastgesteld. Deze liggen ten grondslag aan de visie in hoofdstuk 3.

2.3.2 Scenariostudie

Er zijn drie scenario's opgesteld. Zwolle IN, Zwolle AAN en Zwolle UIT (Scenariostudie Structuurplan augustus 2004). De drie scenario's verschillen in hoofdlijnen door de plaats waar de stad groeit; binnen de stad, aan de stad of buiten de stad. Bij iedere keuze hoort een eigen kwaliteit; stedelijkheid, groen, wonen of water. Iedere vorm van ontwikkeling heeft gevolgen voor de verschillende aspecten en voor de economische mogelijkheden en de sociale structuur. De scenario's zijn (extreme) denkrichtingen; ze zijn als zodanig niet bedoeld om tussen te kiezen.
In de structuurplanscenario's wordt gezocht naar mogelijkheden voor 6000 nieuwe woningen en 60 hectare kleinschalige bedrijvigheid als opvolger van de Marslanden. Alle scenario's gaan uit van een bepaalde mate van inbreiding. Bij de inbreidingsmogelijkheden is een onderscheid gemaakt tussen A-locaties en B-locaties. De A-locaties zijn op redelijke korte termijn haalbaar, bijvoorbeeld omdat de huidige functie zal verdwijnen. De B-locaties worden pas op langere termijn interessant omdat ze nu nog goed functioneren. De A-locaties komen in elk scenario aan bod, zij het met verschillende programma's en dichtheden. Opgemerkt moet worden dat de woningbouw en de bedrijvigheid die al gepland staan (bijvoorbeeld Stadshagen en Hessenpoort) voor de scenario´s een vaststaand gegeven zijn. Bovendien gaan alle scenario's uit van een bepaalde mate van inbreiding in de bestaande wijken.

	Behoefte 2004 - 2020	Reeds gepland	Scenario's
Woningbouw	16.000	10.000	6.000
Regionaal bedrijventerrein	165 ha	165 ha	-
Lokaal bedrijventerrein	75 ha	15 ha	60 ha
Kantoren	400.000 m² bvo	400.000 m² bvo	-

Om de scenario's concreter te maken wordt in elke scenario een dag beschreven uit het leven in 2020 van de familie Z. Wollenaar. Zo is het voor de lezers van de scenario's gemakkelijker voor te stellen wat de gevolgen zijn van de drie denkrichtingen. Elk scenario wordt anders beleefd, doordat de stad anders functioneert en er anders uitziet.

Familie Z. Wollenaar, illustratie Joke Eikenaar

Zwolle IN. Dit scenario zoekt de ruimte voor woningbouw en bedrijvigheid vooral in de bestaande stad. Hierdoor is er sprake van een zeer intensief ruimtegebruik. Alles is gericht op een multifunctionele benutting van de ruimte.

Zwolle AAN. In dit scenario wordt de stad, naast een beperkte inbreiding, nog een keer uitgelegd. De nieuwe woningen en werkgebieden worden gemaakt als een stadsuitbreiding zoals dat tot nu toe bij de groei van Zwolle steeds is gebeurd.

Zwolle UIT. Dit scenario richt zich op de ontwikkeling van de regio. Zwolle heeft de afgelopen jaren dankzij rijks- en provinciaal beleid, een belangrijke centrumfunctie voor de regio vervuld. Mede gezien de Nota Ruimte is het de vraag of deze ontwikkeling doorgezet moet worden. Of moeten de behoeften in de regio op het gebied van wonen, werken en voorzieningen juist in de regio opgevangen worden? Daarbij zijn er veel mogelijkheden.

Toetsing van de scenario's

De drie scenario's zijn getoetst. De toetsing was vooral kwalitatief van aard omdat de scenario's immers globale denkrichtingen zijn. De scenario's zijn ten opzichte van elkaar vergeleken. Een samenvattend rapport geeft een overzicht van de toetsing naar ruimtelijke, sociale en economische kwaliteit en naar de haalbaarheid vanuit planeconomie, grijs milieu, water en maatschappelijk draagvlak. Het toetsingsrapport heeft bovendien een uitgebreid bijlagenboek.
Het toetsingsresultaat luidt samenvattend: de zo gewenste inbreidingen zijn maar deels haalbaar, terwijl de minder wenselijke uitbreidingen wel haalbaar zijn. Hoe zetten we deze tegenstelling om in kansen?

Hoogbouwstudie

Naast de drie ontwikkelingsscenario's zijn er ook twee hoogbouwscenario's opgesteld (Hoogbouwstudie Zwolle, analyse en strategiebepaling, maart 2005). Deze hoogbouwscenario's zijn gebaseerd op een toetsing van de drie ontwikkelingsscenario's. Twee hoogbouwscenario's zijn kort samengevat:

- Geconcentreerde ordening. Dit scenario wijst Hanzeland en Voorsterpoort aan als de zone waar hoogbouw mag plaatsvinden. Deze zone zal, meer dan nu het geval is, zich gaan presenteren als zakencentrum van Zwolle. Buiten deze zone is, op een paar uitzonderingen na, hoogbouw niet toegestaan. Bij dit scenario van concentratie wordt gewerkt naar een eindbeeld.
- Verspreide ordening. Bij dit scenario worden aan de hand van thema's, zoals de Peperbus, verschillende routes, de wijkcentra, uitspraken gedaan over hoogbouw. Sommige locaties maken deel uit van meerder thema's. Dergelijke locaties hebben dus een grote strategische betekenis. Dit scenario van spreiding geeft geen eindbeeld, maar is een groeiscenario.

In hoofdstuk 4.8 wordt het hoogbouwperspectief nader uitgewerkt.

2.3.3 Strategiebepaling

Het college en de raad hebben op basis van de scenariotoetsing en de uitkomsten van het Zwolle-2020-spel een besluit genomen over de strategiebepaling van de visie tot 2020 (college- en raadsvoorstel Structuurplanscenario's en Strategiebepaling maart 2005). Deze strategische keuzes worden in hoofdstuk 3 nader uitgewerkt.

Tweesporenbeleid en bandbreedten

Welke ingrediënten uit de verschillende scenario's geven nu de meest optimale ontwikkelingsrichting voor Zwolle 2020? Duidelijk is dat bij inbreidingsprojecten rekening gehouden moet worden met veel onzekerheden. Bovendien kunnen niet alle benodigde woningen op inbreidingslocaties gerealiseerd worden. Daarom zal Zwolle altijd naast de inbreidingsopties ook uitbreidingsopties in beeld moeten brengen. Alleen op deze wijze haalt Zwolle de benodigde jaarlijkse woningproductie. Er wordt gezocht naar een slimme mix van in- en uitbreiding. Belangrijk is ook om vast te stellen in hoeverre buiten Zwolle de woningproductie gegarandeerd kan worden. Dit alles betekent dat wat planvoorbereiding betreft gewerkt wordt aan zowel de inbreidings- als uitbreidingslocaties. Bij de realisatie krijgen echter de inbreidingslocaties de voorkeur. Deze algemene ontwikkelingsstrategie is aan te merken als een **tweesporenbeleid**. Dat wil zeggen:

- **Spoor I**, bij voorkeur de ontwikkeling van haalbare inbreidingslocaties;
- **Spoor II**, de ontwikkeling van uitbreidingen die daarnaast nog nodig zijn aan en/of buiten Zwolle. De dorpse milieus hebben hierbij prioriteit, omdat hier een toenemende vraag naar is.

Ook de groei van de kleinschalige bedrijvigheid wil Zwolle bereiken met een tweesporenbeleid en een mix van in- en uitbreiding. In tegenstelling tot de woningbouw staan er geen locaties op de planning. Voor zowel de inbreidings- als uitbreidinglocaties geldt dat er sprake moet zijn van zuinig en intensief ruimtegebruik.

Het tweesporenbeleid werkt min of meer als een communicerend vat: hoe meer inbreiding in **Spoor I** kan, des te minder is uitbreiding in **Spoor II** nodig. Ieder jaar moet worden gekeken of binnen een overzienbare termijn de benodigde productie gehaald wordt. Waar mogelijk wordt tijdig bijgestuurd om het programma te halen. Het college en de raad hebben de volgende bandbreedten vastgesteld.

Twee-sporenbeleid en bandbreedten		Woningbouw	Kleinschalige bedrijvigheid
1. Inbreiden		2500 - 1500	20 - 10 ha
2. Uitbreiden	Zwolle	1500 - 3500	30 - 45 ha
	Regionaal	2000 - 1000	0 - 0
Totaal te realiseren		6000 won.	50 - 55 ha

Strategische ontwikkelingszones

Welke plekken komen in aanmerking voor de 6000 nieuwe woningen en 60 hectare kleinschalige bedrijvigheid? Hoe groot zijn de zones, waar bevinden deze zich, om hoeveel zones gaat het en in welke volgorde worden de zones ontwikkeld? Bovendien: welke delen van de ruimtelijke structuur worden behouden? Op kaart 1 staan de strategische ontwikkelingszones aangegeven. De kaart is onderdeel van het raadsvoorstel Structuurplanscenario's & Strategiebepaling.

Kaart 1, strategische ontwikkelingszones

Spoor 1: Ontwikkelingszones inbreiding

De inbreidingslocaties komen voort uit de scenario's. Het gaat om inbreiding in de vorm van revitalisering, herstructurering, verdichting of transformatie. Belangrijk is dat er in de zone rond de binnenstad niet alleen appartementen, maar ook grondgebonden stadswoningen worden gerealiseerd.
Bij de inbreidingsopgaven binnen de bestaande wijken moet rekening gehouden worden met de bestaande wijk- en buurtstructuren. Dat betekent maatwerk want niet elke wijk heeft dezelfde mogelijkheden. Bovendien mag het buurtgroen zo min mogelijk worden aangetast.

In totaal wordt de inbreidingscapaciteit geschat op 2500 woningen en 20 hectare kleinschalige bedrijvigheid:

- 1500 woningen op alle A-locaties inclusief 0,5% gemiddelde wijkverdichting, realiseerbaar in 2010-2020:
- 1000 woningen op een enkele B-locatie inclusief 0,5% extra wijkverdichting, mogelijk ook realiseerbaar in 2010-2020 of anders in periode 2020-2030.

De inbreiding van de kleinschalige bedrijvigheid kan gevonden worden door herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, zoals Voorst A, Marslanden A. Bovendien is inbreiding mogelijk op locaties met gemengde functies, zoals de Spoorzone, de A28 zone en de ring rond de Binnenstad. Gekeken moet worden in hoeverre hier specifieke kleinschalige bedrijfsfuncties (bedrijfsverzamelgebouwen) geprogrammeerd kunnen worden. Doordat bij inbreiding sprake is van intensief ruimtegebruik, kan de behoefte teruggebracht worden van 60 naar 50 of 55 hectare.

De meeste inbreidingslocaties zijn geen gemeentelijk eigendom. Hierdoor is de uiteindelijke realisatie van een locatie in veel gevallen ook geen gemeentelijke aangelegenheid. Het is wel van groot belang om als gemeente pro-actief op te treden om de inbreiding van de grond te krijgen.

Spoor II: Ontwikkelingszones uitbreiding

Zwolle AAN is het scenario met de grootste uitbreidingsopgave. Uit de toetsing blijkt dat dit scenario een overschot aan groenstedelijke en een tekort aan dorpse woonmilieus kent. De vraag kan dan ook gesteld worden of er nog wel behoefte is aan weer een grootschalige woonwijk. Of dat er gezien de vraag naar dorpse milieus gekozen moet worden voor kleinschalige woningbouwlocaties met een grotere binding met het aanliggende landschap.
Om de taakstelling van 1500 tot 3500 woningen te halen, wordt uitgegaan van goed faseerbare kleine en middelgrote uitbreidingslocaties met een mix van

landelijk, dorps en groenstedelijk wonen. Bij 'dorps' gaat het om kleinschalige projecten met een niet te hoge dichtheid, die landschappelijk zijn ingebed en in woningen in alle prijsklassen voorzien.

Bij het bepalen van de uitbreidingslocaties is van groot belang dat deze aan kunnen sluiten op de bestaande hoofdwegen. Plek, vorm, maat en schaal van de ontwikkelingszones voor **Spoor II** zijn zodanig gekozen, dat op kortere en ook langere termijn een uitermate grote mix van woonmilieus gefaseerd kan worden gerealiseerd. Om over voldoende strategische reservecapaciteit in **Spoor II** te kunnen beschikken, zijn de ontwikkelingszones extra ruim bemeten. Zo zijn er vier grote ontwikkelingszones op de kaart aangewezen: Hessenpoort-Vechtdal, aansluitend hierop Veldhoek-Herfte-Wythmen, Stadsbroek en Zalkerdijk-'s Heerenbroek. Voor uitsluitend dorpse woonmilieus is een kleine ontwikkeling bij Windesheim aangegeven.

Wat betreft kleinschalige bedrijvigheid, ook hier is naast inbreiding, ook uitbreiding noodzakelijk. College en raad hebben besloten om een deel van Hessenpoort 2, een strook van 20 hectare ten zuiden van Hessenpoort 1, te bestemmen voor kleinschalige bedrijvigheid. Op termijn kan deze strook uitgebreid worden met nogmaals 20 hectare.

Spoor II: Regionaal

Naar verwachting zullen 1000 tot 2000 woningen van de 6000 niet in Zwolle, maar in de regio gebouwd worden. Enerzijds bieden de plannen van Zwolle Kampen Netwerkstad hiervoor de mogelijkheden, bijvoorbeeld door middel van de IJsselbypass (Project IJsseldelta zuid). Anderzijds geeft de Nota Ruimte aan plaatsen in de regio meer mogelijkheden om voor de eigen bevolking te bouwen. Een gedifferentieerd woningbouwprogramma in de buurgemeenten is van belang. Daarom vindt nauw overleg plaats met buurgemeenten, onder aanvoering van de provincie.

Een vluchtige doorkijk na 2020

De gemeenteraad heeft via een amendement Haerst toegevoegd aan de kaart met strategische ontwikkelingszones. Er is een korte SWOT-analyse gemaakt van Haerst. Daaruit blijkt dat er kansen zijn om nabij Haerst een woonwijk te ontwikkelen met dorpse kenmerken en een grote interne samenhang. Er kleven alleen ook grote nadelen aan de ontwikkeling van Haerst. Doordat er geen voorzieningen in de nabijheid zijn, zal de wijk een flinke omvang moeten hebben (minimaal 4000 woningen). Deze woningen moeten dan in een relatief korte periode gerealiseerd worden, anders zijn er de eerste jaren geen voorzieningen. Dit heeft grote gevolgen voor de leefbaarheid en de afzetbaarheid van de woningen.
Afgezien van andere voor- en nadelen past het realiseren van een dergelijke grote locatie, in een relatief korte periode, niet binnen de vastgestelde strategiebepaling. De strategie van het twee-sporenbeleid gaat tot 2020 uit van kleinschalige in- en uitbreidingslocaties waarmee flexibel gewerkt kan worden.
De locatie Haerst kan na 2020 wel een rol spelen. Na 2020 zijn er drie mogelijke ontwikkelingsopties voor Zwolle in zuid-oostelijke richting denkbaar; Haerst, Veldhoek/Wijthmen en Zwolle-Zuid. Het gaat hier in eerste instantie om woningbouw. Deze ontwikkelingsrichtingen zijn op kaart 2 aangegeven. Bij de vaststelling van dit Structuurplan worden geen beslissingen genomen over de ontwikkelingsrichting na 2020.

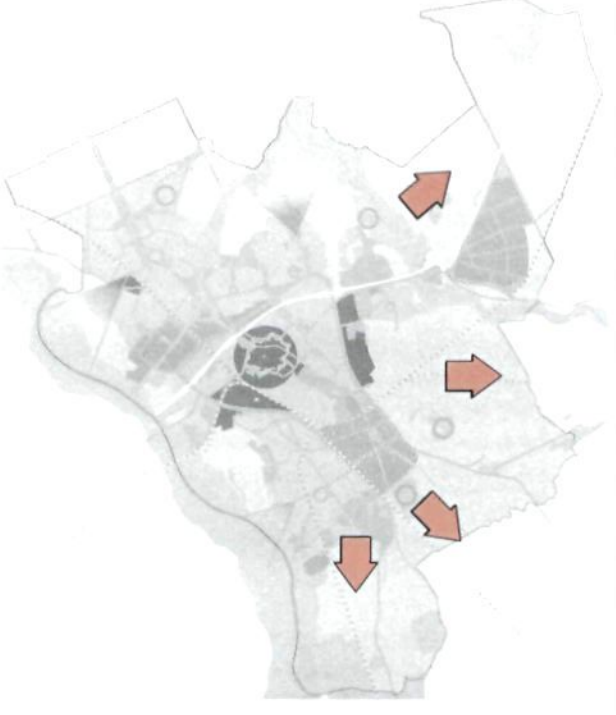

Kaart 2, potentiële ontwikkelingsrichtingen na 2020

3 Visie 2020

3.1 Inleiding

Flexibel waar mogelijk en sturend waar nodig

Dit Structuurplan geeft in hoofdlijnen de ontwikkeling van Zwolle aan tot ongeveer 2020. Er wordt geen gedetailleerd eindbeeld aangegeven. Uitgangspunt van het plan is: globaal en flexibel waar mogelijk, structuurbepalend en sturend waar nodig. Zo werkt Zwolle stap voor stap aan haar toekomst.
De hoofdstukken 3, 4 en 5 beschrijven een strategisch ontwikkelingsperspectief. Dat laat zien hoe Zwolle er in 2020 uitziet en waar welke functie het meest tot haar recht komt. Zo wordt meteen duidelijk hoe de sociale, economische en ruimtelijke structuur van Zwolle wordt versterkt.
De basis voor het ontwikkelingsperspectief wordt gevormd door de ambities die in maart 2004 vastgesteld zijn en de in juni 2005 bepaalde strategie. Onder deze laatste vallen onder meer het tweesporenbeleid en de strategische ontwikkelingszones (zie hoofdstuk 2).

Ontwikkelingsperspectief in drie stappen

Het ontwikkelingsperspectief is in drie stappen geschreven. De eerste geeft een **Visie** op de gewenste sociale, economische en ruimtelijke structuur. Deze geeft in hoofdlijnen de meest gewenste ontwikkeling van Zwolle aan. Aan de hand van een plankaart – de zogenaamde Structuurplankaart 2020 - worden de beoogde functies van stad en ommeland in beeld gebracht. Alle gemaakte ontwikkelingskeuzes worden verantwoord. In de visie worden ook de nieuw te definiëren Ontwikkelingsgebieden geïntroduceerd.
De visie - met de Structuurplankaart 2020 - vormt de kernboodschap van het Structuurplan.
Als tweede stap in het schrijven van het ontwikkelingsperspectief wordt de visie in Hoofdstuk 4 uiteengerafeld in **Programma's** die betrekking hebben op de verschillende, relevante beleidsterreinen. Ook in dit hoofdstuk worden de beoogde functies nader toegelicht en in beeld gebracht door middel van themakaarten. Hierop staan de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen tot 2020. Bovendien wordt kort ingegaan op actuele beleidskaders en studies/onderzoeken die voor het Structuurplan gedaan zijn.
Als laatste stap wordt in hoofdstuk 5 een indicatie gegeven waar de nieuwe **Ontwikkelingsgebieden** zich binnen en buiten de stad bevinden. Per gebied wordt toegelicht welke inspanningen er van verschillende partijen gevraagd worden.

3.2 Sociale structuur 2020

Algemeen

Zwolle is een sociaal evenwichtig opgebouwde stad. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de leeftijds- en inkomensopbouw van de inwoners. Bovendien is de sociale samenhang in Zwolle groot; de meeste buurten in Zwolle zijn vitaal en aantrekkelijk en de Zwollenaar is graag bereid om zich in te zetten als vrijwilliger. Het voorzieningenaanbod in Zwolle is compleet en van een hoog niveau.
Zwolle streeft ernaar om deze positieve kenmerken voor de toekomst te behouden. Ook in 2020 wil Zwolle een evenwichtige stad zijn met een grote sociale samenhang en een plek zijn waar verschillende groepen en leefstijlen zich thuis voelen: jongeren en ouderen, autochtonen en allochtonen, alleenstaanden en gezinnen, studenten en werkenden, mensen met en zonder beperking.

Bevolkingsopbouw

De bevolking van Zwolle zal de komende tijd aanzienlijk groeien: van circa 112.000 naar circa 135.000 personen in 2020. Het aantal huishoudens stijgt van circa 49.000 naar circa 62.000.
In de huidige situatie is te zien dat Zwolle een vrij jonge bevolkingsopbouw heeft, met een oververtegenwoordiging van de groep 20 tot 35 jarigen. In 2020 heeft Zwolle nog steeds een relatief jonge bevolking. De groep 20 tot 45 jarigen is dan weliswaar afgenomen en de groep 50 tot 75 jarigen toegenomen. Maar in vergelijking met Nederland zal Zwolle minder sterk vergrijzen. De groep van mensen boven de 75 neemt bijvoorbeeld niet toe.
Wat betreft de huishoudensamenstelling zien we voor

Zwolle geen grote verschuivingen.
Ook hier is er een verschil met Nederland als totaal. Landelijk vindt er een sterke groei van het aantal huishoudens plaats door de toename van het aantal eenpersoonshuishoudens.
In Zwolle zijn het vooral de paren (met en zonder kinderen) die voor de groei van het aantal huishoudens zorgen.

Inkomen

Het inkomen van de Zwollenaar ligt iets onder het Nederlandse gemiddelde. In 2002 bedroeg het gemiddeld besteedbare inkomen in Zwolle € 18.000 per persoon (met een inkomen) en € 29.100 per huishouden.
In Zwolle is de groep met een middeninkomen hoger dan het landelijke gemiddelde. Zowel de groep met het hoogste inkomen als de groep met het laagste inkomen zijn kleiner dan het landelijke gemiddelde.
In vergelijking met de buurgemeenten is de groep met de hoogste inkomens in Zwolle lager. Wanneer Zwolle vergeleken wordt met elf grotere Nederlandse gemeenten met tussen de 40.000 en 50.000 huishoudens, valt op dat de groep met het laagste inkomen in Zwolle aanmerkelijk kleiner is dan in die

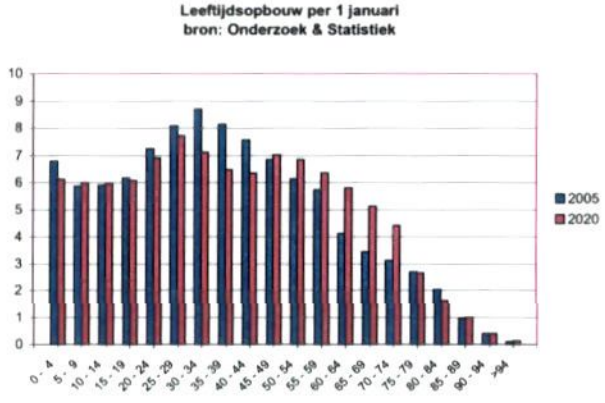

andere grotere gemeenten. Dit geldt echter ook voor de hoogste inkomensgroep. Van de vijf Overijsselse steden heeft Zwolle het gunstigste inkomensprofiel.
Het streven is om ook de hogere inkomensgroep meer aan de stad te binden.

Voorzieningen als sociaal cement

Voorzieningen op het gebied van cultuur, zorg, onderwijs, sport en winkels zijn het sociale cement van de stad en wijken. De kern van het sociaal beleid in Zwolle is: iedereen doet mee. Daarom werkt Zwolle aan het behouden van het huidige leefklimaat in de stad en worden (sociale) basisvoorzieningen gerealiseerd.
Behalve het gunstige leefklimaat in de stad, wil

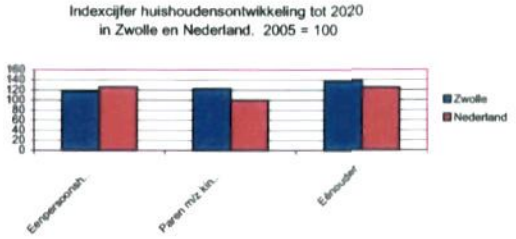

Zwolle ook haar positie als centrumgemeente met een (boven)regionaal verzorgingsgebied behouden en versterken. Dat vraagt om een impuls in stedelijke en regionale voorzieningen op het gebied van onderwijs, zorg en cultuur.

Stedelijke en regionale voorzieningen

De stedelijke en regionale voorzieningen kennen een grote spreiding over de stad. De cultuurvoorzieningen en overheidsinstellingen zijn hoofdzakelijk te vinden in de Binnenstad en de schil daarom heen. De voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport en zorg liggen meer verspreid over de stad. Om goed bereikbaar te zijn worden sommige (boven)stedelijke voorzieningen gehuisvest langs de hoofdinfrastructuur en knooppunten van infrastructuur.

Onderwijs

Zwolle biedt alle soorten van onderwijs. De grote regionale trekkers zijn ROC Deltion en Landstede (beide MBO), de Ambelt (speciaal onderwijs), ARTEZ (hoger kunstonderwijs) en de VU/Windesheim (HBO en WO).
In 2004 kende Zwolle 38.000 studenten: 14.000 in het MBO en 24.000 in het HBO. Het studentenaantal zal naar verwachting de komende jaren sterk toenemen. Zwolle streeft ernaar de beroepskolom VMBO-MBO-HBO-WO verder te versterken en de doorstroming daarbinnen te bevorderen. Voorwaarde voor deze versterking is dat de onderwijslocaties goed per fiets en openbaar vervoer bereikbaar zijn.
Een belangrijke ontwikkeling is ook de fusie van Hogeschool Windesheim en de Vrije Universiteit. De

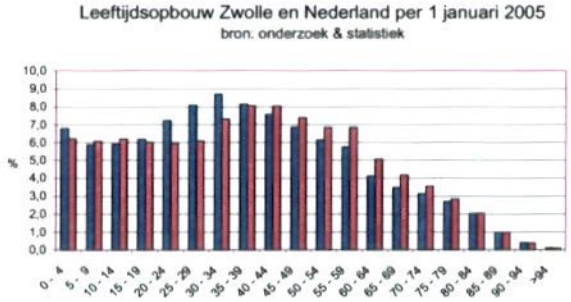

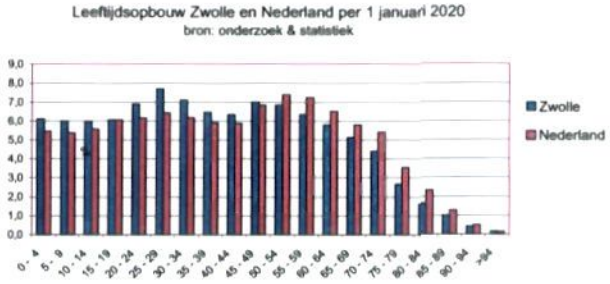

innovatieve kracht van het onderwijs wordt hierdoor vergroot. Bovendien geeft de fusie nieuwe impulsen aan de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. Zwolle streeft ernaar dat de onderwijsinstellingen in 2020 intensief betrokken zijn bij de cultuursector en dat er veel interactie tussen onderwijs en cultuur plaatsvindt. Er moet veel ruimte zijn voor de eigen culturele beleving van jongeren. Op die manier krijgt Zwolle meer en meer het karakter van een echte studentenstad.

Gezondheidszorg

In Zwolle zijn veel regionale zorginstellingen gevestigd. De stad beschikt met de Isala Klinieken over het grootste niet-academische ziekenhuis van Nederland, met een verzorgingsgebied van 400.000 mensen. Daarnaast kent Zwolle andere medische instellingen, zoals de epilepsiekliniek en een psychiatrisch ziekenhuis. Zwolle heeft bovendien veel Jeugdzorginstellingen.

Door onder meer vergrijzing en de toename van het aantal inwoners zal de vraag naar zorg toenemen. Naar verwachting zullen de zorginstellingen in Zwolle in aantal en omvang toenemen. Het is de bedoeling om samen met de zorgaanbieders een deel van de zorg in zorgboulevards te concentreren.
Een belangrijke ontwikkeling waar Zwolle rekening mee moet houden is de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Deze geeft gemeenten meer verantwoordelijkheden en de regie over sociale opvang, zorg en begeleiding. Hierdoor wordt samenwerking op lokaal, maar ook op regionaal niveau steeds belangrijker.

Cultuur

Sinds enkele jaren maakt Zwolle een inhaalslag op het gebied van cultuur en uitgaansmogelijkheden. Als regionaal centrum kiest de stad voor een breed cultureel aanbod met daarnaast enkele sterke activiteiten die daar bovenuit steken. Voor de toekomst moeten de culturele werkplaatsen en het productiefonds hun vruchten afwerpen. Daardoor is Zwolle in 2020 niet uitsluitend een afnemer van het culturele aanbod in het land, maar ook een aanbieder geworden.
Zwolle moet meer en meer het culturele hart van de regio worden. Er zullen voorwaarden voor een bloeiend cultuurbeleid geschapen moeten worden, zonder dat de gemeente zich te veel met de inhoud bemoeit. De gemeente toetst marginaal op kwaliteit en bewaakt de toegankelijkheid en de diversiteit. Zo ontstaat een breed aanbod, dat zich vooral concentreert in het centrum van de stad en dat wordt aangevuld met een aantal evenementen.

Een van de boegbeelden van Zwolle Kampen Netwerkstadvisie is "Zorgen voor de toekomst". Hierin staat onder meer dat het onderwijs, de zorgsector, de cultuursector, de overheid en het bedrijfsleven door

middel van creatieve samenwerkingsverbanden de voorzieningen goed toegankelijk en op een hoog niveau willen houden.

Wijkvoorzieningen

Naast de stedelijke en regionale voorzieningen is er ook aandacht voor voorzieningen op wijkniveau. De wijkvoorzieningen dragen bij aan het versterken van de sociale samenhang in de wijken. Het dagelijkse leven

speelt zich hier immers af: men doet er boodschappen, ontmoet elkaar en kan er terecht voor primaire voorzieningen. Bevordering van de sociale samenhang en de leefbaarheid in de wijken vraagt echter wel om maatwerk.
Zwolle streeft naar levensloopbestendige wijken met een goede dekking en spreiding van het voorzieningenaanbod. In de praktijk komt dit neer op het voortbouwen en versterken van het bestaande niveau. Hierbij gaat het vooral om sociale voorzieningen als primair onderwijs (brede school), kinderopvang, sport, eerstelijns gezondheidszorg en ouderenzorg.
De meeste veranderingen zullen plaatsvinden in de zorgsector, als gevolg van de vermaatschappelijking van de zorg. Dat betekent dat er op wijkniveau voldoende zorgvoorzieningen geboden moeten worden zodat ouderen en mensen met een psychische, lichamelijke en verstandelijke beperking zelfstandig kunnen blijven wonen. Zwolle ziet hiertoe mogelijkheden in het samenvoegen van voorzieningen (in onder ander woonzorgzones) en het multifunctionele gebruik van accommodaties. Dat betekent wel dat hiervoor ruimte in de bestaande stad gecreëerd moet worden. Bijzondere doeleinden bebouwing die hun functie verliezen en vrijkomen, moeten bijvoorbeeld niet automatisch bestemd worden voor woningbouw.
Sociale basisvoorzieningen horen bij iedere wijk, maar niet in iedere wijk hoeft persé het hele scala aan voorzieningen aanwezig te zijn. Welke voorzieningen er uiteindelijk komen is afhankelijk van particulier initiatief en gemeentelijk beleid.

3.3 Economische structuur 2020

Scharnierpunt Noordoost Nederland

Zwolle is van oudsher de verbindende schakel tussen de Randstad en Noordoost Nederland. De stad vormt een uniek knooppunt van weg-, rail- en waterinfrastructuur. Deze gunstige ligging heeft er de afgelopen jaren voor gezorgd dat Zwolle zich economisch voorspoedig heeft ontwikkeld.
Zwolle en regio vormen binnen een wijde omtrek de belangrijkste groeipool. Daardoor hebben zij een belangrijke economische en verzorgende functie, voor een regio die delen van Gelderland, Overijssel, Flevoland, Friesland en Drenthe omvat.
De rijksoverheid erkent de positie van Zwolle en omgeving als scharnierpunt in ruimtelijk, economisch en logistiek opzicht tussen de Randstad en Noordoost Nederland. De Nota Ruimte biedt kansen aan samenwerkingsverbanden om gemeentegrensoverstijgende vraagstukken op het gebied van verstedelijking, economie en bereikbaarheid op te lossen. Zwolle Kampen Netwerkstad wil deze kansen verzilveren.

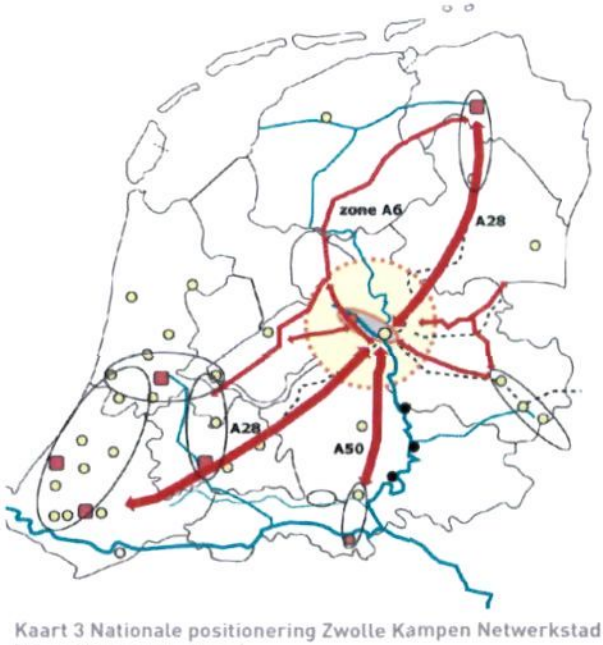

Kaart 3 Nationale positionering Zwolle Kampen Netwerkstad (bron: Netwerkstadvisie)

De economie van Zwolle

Zwolle heeft een goed ontwikkelde en evenwichtig opgebouwde economie. Zwolle scoort hoog temidden van 25 grote steden als het gaat om economische vitaliteit, ondernemingsklimaat, bereikbaarheid, het zakenklimaat en de werkgelegenheid. Zwolle is de afgelopen jaren uitgegroeid tot één van de grootste kantorenlocaties buiten de Randstad.

Zwolle telde in 2005 ruim 77.000 arbeidsplaatsen. Dit aantal is gelijk aan de potentiële beroepsbevolking

van Zwolle. Ruim de helft van deze arbeidsplaatsen (57%) wordt ingenomen door personen van buiten de gemeente Zwolle. Dat toont aan hoe belangrijk de werkgelegenheidsfunctie van Zwolle voor de regio is. Meer dan driekwart van de banen in Zwolle komt voor rekening van zes sectoren: zakelijke diensten, zorg, handel, industrie, onderwijs, vervoer & communicatie. Zwolle is, vergeleken met veel andere steden, competitief in sectoren als vervoer & communicatie, financiële dienstverlening, zakelijke dienstverlening, openbaar bestuur, onderwijs en zorg. Maar die positie kan in een aantal gevallen nog beter.

Visie economische structuur 2020

Zwolle wil zich de komende jaren verder ontwikkelen tot hét zelfstandige en veelzijdige centrum van Noord en Oost Nederland. De economische structuur is compleet,

gevarieerd en voor de regio economisch stuwend en verzorgend.
In deze economische hoofdstad van de landsdelen Noord en Oost blijft het goed wonen en zijn er voldoende en gevarieerde kansen op werk. Dat geldt voor zowel de inwoners van Zwolle als voor de omgeving. Zwolle blijft volop mogelijkheden bieden aan economische activiteiten die bij voorkeur binnen het Nederlandse economisch kerngebied functioneren. Het programma voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen en kantoorlocaties wordt daarop gericht.
Ook wordt de eigen groeikracht van het Zwolse bedrijfsleven zoveel mogelijk gestimuleerd. De rol die de gemeente hierin is steeds verschillend. Zeker is, dat bij alles op kwaliteit zal worden gelet.

Regionale positie van Zwolle in 2020

Zwolle is in 2020 nog steeds de trekker van de regio. De regionale voorzieningen op het gebied van onderwijs, zorg, detailhandel, vrije tijd en uitgaan zijn geconcentreerd in Zwolle. Dit betekent dat vele niet-Zwollenaren (consumenten) dagelijks naar Zwolle komen. Ook zijn er veel arbeidskrachten (producenten) nodig om de consumenten te kunnen bedienen. Voor een groot deel zijn die ook afkomstig uit de regio.

Brede productiestructuur

In 2020 is het voor vrijwel alle typen bedrijven mogelijk om zich in Zwolle te vestigen. Dat geldt voor de commerciële en niet-commerciële dienstverlening, maar ook voor productie, assemblage, logistiek, groothandel en detailhandel. Ook het kennisklimaat, van groot belang voor de innovatie van bedrijven in de regio Zwolle, is in 2020 sterk verbeterd.
Een van de boegbeelden van Zwolle Kampen Netwerkstad is "Vernieuwing economie: kennis, innovatie en concurrentiekracht". Een sterke regio moet ervoor zorgen dat de bestaande economie zich versterkt op het gebied van kennis, innovatie en concurrentiekracht. Het uiteindelijke doel is het vergroten van de concurrentiekracht van Zwolle Kampen Netwerkstad.

Gunstige locatiefactoren voor bedrijven

De belangrijkste locatiefactoren voor bedrijven zijn de bereikbaarheid, de mogelijkheid om zich te vestigen in een stad of regio, de mate waarin een bedrijf erin slaagt geschikte arbeidskrachten aan te trekken (dan wel om- of her- te scholen) en de woonomgeving. Zwolle steekt in 2020 nog steeds gunstig af ten opzichte van vele andere Nederlandse steden/regio´s.
Dat neemt niet weg dat er hard gewerkt moet worden om Zwolle ook in 2020 over de weg bereikbaar te houden. De mobiliteit van mensen en goederen blijft immers toenemen. De bereikbaarheid over het spoor is in 2020 verbeterd door de aanleg van de Hanzelijn (plus).
Wat betreft het potentieel aan geschikte arbeidskrachten, heeft Zwolle als voordeel dat er veel MBO-, HBO- en universitaire studenten in de stad wonen. Ten opzichte van 2005 is het aantal studenten gegroeid en wonen meer studenten in Zwolle.
Tot slot is Zwolle in 2020 nog steeds een aantrekkelijke woonstad met een breed scala aan voorzieningen. Dit is van groot belang, zowel voor beslissingnemers bij bedrijven die voor Zwolle kiezen of in Zwolle willen uitbreiden als voor hun (toekomstige) arbeidskrachten.

Toerisme

Zwolle wil haar positie als toeristische stad versterken. Het belang van toerisme is meer dan alleen economisch. Het kan ook zorgen voor verbetering van het imago en vergroting van de bekendheid van de stad. Toerisme kan de stad ´smoel´ geven.
De aantrekkelijkheid van de binnenstad, inclusief het winkelaanbod en de horecagelegenheden, maakt het goed toeven in Zwolle voor Zwollenaren én toeristen. Een flankerend beleid op het gebied van kunst, culturele voorzieningen en activiteiten is nodig om meer dagtoeristen naar Zwolle te trekken. Wanneer

het product Zwolle sterker is, neemt de kans toe dat meer mensen voor een meerdaags bezoek naar de stad komen. Een belangrijk gegeven is dat de hotelcapaciteit de komende jaren sterk zal toenemen.
Niet alleen de stad, ook de omgeving is van belang. In de Atlas van gemeenten scoort Zwolle hoog op het onderdeel 'nabijheid van Nederlandse natuurgebieden'. Het gaat dan om het landschap en de natuur in omliggende regio's als de Wieden, de Weerribben, Zuidoost Friesland, Noord-Veluwe, de Sallandse heuvelrug en het Overijssels Vechtdal.
In combinatie met de omgeving heeft Zwolle dus veel te bieden. Het accent dient echter te liggen op de magneetfunctie van de stad: toeristen die in de omgeving van Zwolle verblijven moeten naar de stad getrokken worden.
Een ander boegbeeld van Zwolle Kampen Netwerkstadvisie is "Meerdaags verblijfstoerisme". Dit is erop gericht om een toeristisch recreatief profiel van nationaal formaat te creëren door het uitbreiden van het meerdaags verblijfstoerisme, het versterken van de samenhang van beide binnensteden en het uitwerken van het thema water.

3.4 Ruimtelijke structuur 2020

3.4.1 Inleiding

Veranderingen binnen en buiten de stad

Stad en ommeland zullen de komende jaren opvallend veranderen. De ruimtelijke programma's met projecten binnen en buiten de stad zijn hiertoe al gestart. Het gaat bijvoorbeeld om de plannen voor de Binnenstad en omgeving, Voorsterpoort, Holtenbroek, Stadshagen, regionaal bedrijventerrein Hessenpoort en de plannen voor het buitengebied, zoals Kerspelbos (inclusief Beter met Bos) en meerdere nieuwe buitenplaatsen.
Ook de infrastructuur wordt aangepast aan de huidige en toekomstige eisen. Wil Zwolle de groei kunnen blijven opvangen, dan moeten de regionale verbindingen op tijd aangepast en uitgebouwd worden. Dit Structuurplan neemt hierin het voortouw; het geeft aan waar ook tot na 2020 ruimte gereserveerd moeten worden voor vervoer per spoor, weg en per fiets. Hierdoor wordt een verkeersinfarct voorkomen en behoudt Zwolle een van haar sterkste punten: de bereikbaarheid als bovenregionale centrumstad.

In deze visie kan Zwolle groeien en worden nieuwe stedelijke ontwikkelingen bij voorkeur binnen de stad opgevangen. Daardoor wordt het buitengebied zoveel mogelijk ontzien. Toch is het nodig ook buiten de stad ruimte te vinden voor de opvang van functies die niet in de stad passen. Het gaat dan vooral om nieuwe woonmilieus en nieuwe bedrijventerreinen. Dat zullen geen grootschalige uitbreidingen zijn, maar meerdere kleinere uitbreidingslocaties die goed passen in het landschap.

Ook op plekken waar geen nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden, zal het uiterlijk van de bestaande stad en ommeland blijven veranderen. Openbare ruimte en bestaande bebouwing zijn immers van tijd tot tijd toe aan vervanging of een grondige opknapbeurt.

Ook het uiterlijk van het buitengebied zal veranderen omdat er agrarische bebouwing vrijkomt. In deze gebieden biedt het Structuurplan waar mogelijk ruimte voor nieuwe kleinschalige woningbouw en bedrijvigheid. Bovendien wordt zoveel mogelijk ruimte geboden voor economisch gezonde landbouw. Het Structuurplan streeft tot slot ook naar behoud en ontwikkeling van natuurgebied en waardevol landschap.

Goede bereikbaarheid, optimale verscheidenheid en flexibiliteit

Om de verwachte groei en veranderingen goed af te stemmen is een structuurplan nodig. Het ontwerpen van een structuurplan is meer dan het simpel aanwijzen van locaties voor woningbouw, bedrijven en nieuwe wegen. Dat zou leiden tot pure kwantitatieve, technische oplossingen. Dit Structuurplan streeft juist naar verbetering van de kwaliteit van de sociale, economische en ruimtelijke structuur. Cruciaal hierbij is dat Zwolle bereikbaar blijft en een zo groot mogelijke verscheidenheid aan stedelijke én landelijke functies biedt. Daarnaast moet de stad flexibel in kunnen spelen op schommelingen in de vraag naar woningen, bedrijventerreinen en voorzieningen. De belangrijkste vragen hierbij zijn:

- hoe zijn binnen de stad goed bereikbare, aantrekkelijke woon-, voorzieningen- en werkmilieus te maken? Waar komt welke stedelijke functie het meest tot zijn recht? Welke centrumgebieden, woongebieden en bedrijvigheid komen op welke locatie? Waar moet stedelijk groen gewaarborgd en uitgebouwd worden? Wat zijn hierbij de nieuwe stedelijke ontwikkelingsgebieden en sleutelprojecten?
- hoe is het prachtige Zwolse ommeland te versterken? Waar worden optimale condities voor de ontwikkeling van de landbouw geschapen? Hoe gaat Zwolle om met recreatieve functies? Wat zijn bestaande en nieuwe landschappelijke ontwikkelingsgebieden en sleutelprojecten?
- hoe benut Zwolle de kansen en beperkingen vanuit natuur, milieu en infrastructuur optimaal?

Ruimtelijke Structuur 2020

De benodigde groei en ontwikkeling is vertaald in de Ruimtelijke Structuur 2020, zoals aangegeven op kaart 4. Stad en land worden hierbij ruimtelijk geordend in:

- structuurbepalende verbindingen – de zogeheten **dragers**. Dit is het verkeersnetwerk van spoorwegen, autowegen en fietsroutes en het groen/blauwe netwerk van stadsparken, groencorridors, waterwegen en plassen;
- structuurvolgende **gebieden**. Dit zijn de specifieke domeinen voor wonen, werken, voorzieningen, recreatie en natuur. Deze onderscheiden zich van elkaar in ruimtelijke opzet, omvang, identiteit en aanzien van gebouwen en ruimtelijke inrichting.

3.4.2 Dragerstructuur

Dragers: herkenbaar netwerk van wegen en groenstructuren

Een stad functioneert het beste wanneer haar gebieden op een goede manier met de regio en met elkaar verbonden zijn. Hiervoor is een herkenbaar netwerk van voldoende dragers nodig dat als het ware het ruimtelijk skelet van de gemeente vormt. Gezien het belang van zo'n netwerk moet het Structuurplan hierover uitspraken doen.
Wie via deze dragers vaart of rijdt, krijgt een beeld van Zwolle. Anders gezegd, de vorm en inrichting (profielen, beplanting) van de dragers en de uitstraling van de gebouwen langs deze verbindingen bepalen in hoge mate het aanzien van de stad. Dit geldt in het bijzonder op bepaalde knooppunten waar dragers samenkomen. Wanneer het beeld dat de dragers oproepen herkenbaar is, kunnen mensen beter hun weg door de stad vinden.

Verkeersnetwerk

De spoorwegen vormden meer dan een eeuw geleden de meest structuurbepalende dragers van het verkeersnetwerk. Ook nu nog zijn deze treinverbindingen belangrijke dragers voor de regionale openbaar vervoerstructuur. Het aantal treinverbindingen wordt zelfs uitgebreid met de

Kaart 4 ruimtelijke structuur

Hanzelijn, die Zwolle rechtstreeks aansluit op de Noordvleugel Randstad en Amsterdam CS. Eventueel wordt de Hanzelijn Plus aangelegd als alternatief voor de Zuiderzeelijn. Ook staan twee nieuwe voorstadhaltes op de Kamperlijn gepland. Deze uitbouw en versterking van treinverbindingen is gunstig voor de vestiging van bovenregionale functies, die baat hebben bij een ligging nabij het station en voorstadhaltes.

Als belangrijke verbinding springt eveneens de autosnelweg A 28 in het oog; die is en blijft de nationale autoverbinding en biedt kansen voor verdere groei van Zwolle als bovenregionale centrumstad. In dit verband is het belangrijk dat de verbinding met Kampen niet alleen per spoor, maar ook voor auto- en fietsverkeer substantieel wordt verbeterd. Ombouw van de N50 tussen Zwolle en Emmeloord tot snelweg is nodig om de verkeersdruk op de oude verbindingsweg door Westenholte naar Kampen te verminderen.
De dragerstructuur tussen de twee steden moet vooral verbeterd worden door de voltooiing van de nieuwe infrastructuur rondom Stadshagen II. De route Hasselterweg / Voorsterweg / Kamperlijn / Rieteweg moet herkenbaar worden uitgebouwd en loodrecht hierop moet ook de Blaloweg / Zwarte Waterallee verbeterd worden. Dit knooppunt maakt dankzij de komst van het Voorsterpoortstation kans om uit te groeien tot een herkenbaar subcentrum met bovenstedelijke voorzieningen.
De Buitenring waar provinciale wegen op uit komen, wordt in de toekomst nog intensiever gebruikt. De doorstroming van auto's en de veiligheid van overstekende fietsers komt hierdoor in het geding. Daarom zijn er nieuwe fietsbruggen of fietstunnels nodig.

Groen/blauwe netwerk

Het meest markante onderdeel van de stedelijke groenstructuur is het groen/blauwe netwerk. Net als in het vorige Structuurplan en de daaropvolgende visies, streeft ook dit Structuurplan naar versterking van de groen/blauwe zone Almeloos Kanaal - Park De Wezenlanden - Binnenstad -Zwarte Water - Rietlanden - Oude Weteringzone. De ruimtelijke kwaliteit van deze zone – de ruggengraat van de stad - moet versterkt en benut worden. Bij gebiedsontwikkeling kunnen aanliggende stadsdelen meer op het water gericht worden. Bijvoorbeeld door de fietsroute langs het water in de schakel Stadshagen- Willemspoort door te trekken met een brug. Hierdoor ontstaat een rechtstreekse verbinding met het kernwinkelgebied van de Binnenstad.

Op veel plekken langs de Zwolse groene stadsranden bestaan mooie overgangen tussen stad en land. Deze groene stadszomen - met de IJssel en de Overijsselse Vecht – zijn het duidelijkst te zien daar waar waterlopen en fietsroutes naadloos overgaan van stad naar land. Deze vormen als het ware de ribben, die de ruggengraat herkenbaar verbinden met de groene zomen.

Deze overgangen met het landschap krijgen een herkenbare vorm. Als **Stedelijk Balkon** op de plekken waar de ribben vanuit de Centrale Stad het landschap raken of als **Landschapsvizier** op de plekken waar de ribben vanuit de Vleugels uitmonden in het landschap.

Een Stedelijk Balkon ligt aan een rivier. Het is een bijzonder deel van de rivierdijk, dat ondersteund wordt door een 'wand' van stedelijk groen en/of bebouwing. Er zijn in Zwolle twee zones met stedelijk groen die uitmonden in een Stedelijk Balkon:

- Binnenstad-Veerallee-Engelse Werk uitmondend in een Stedelijk Balkon aan de IJssel. Dit groene balkon is een herkenbaar opgeknapt deel van de Katerveerdijk tussen sluis en het Engelse Werk. De dijk is een bijzondere plek aan het water, zoals uit de inrichting ervan blijkt. Er is ruimte voor verpozen, horeca en een weids uitzicht vanaf de dijk over de stromende rivier met uiterwaarden en bruggen.
- Binnenstad-Turfmarkt- Nieuwe Vecht-Berkum uitmondend in een nieuw Stedelijk Balkon aan de Overijsselse Vecht. Dit moet een herkenbare kade worden, met een 'bebouwingsfront' en een weids uitzicht op de Kolk en de rivier.

Een Landschapsvizier is een open ruimte in de stadsrand. Het vizier is wigvormig met de punt gericht op de groene stadszoom. Deze punt wordt ondersteund door wanden van stedelijke bebouwing en/of bosschages. Het Landschapsvizier gaat naadloos over in het ommeland en het rivierlandschap. Hoewel er

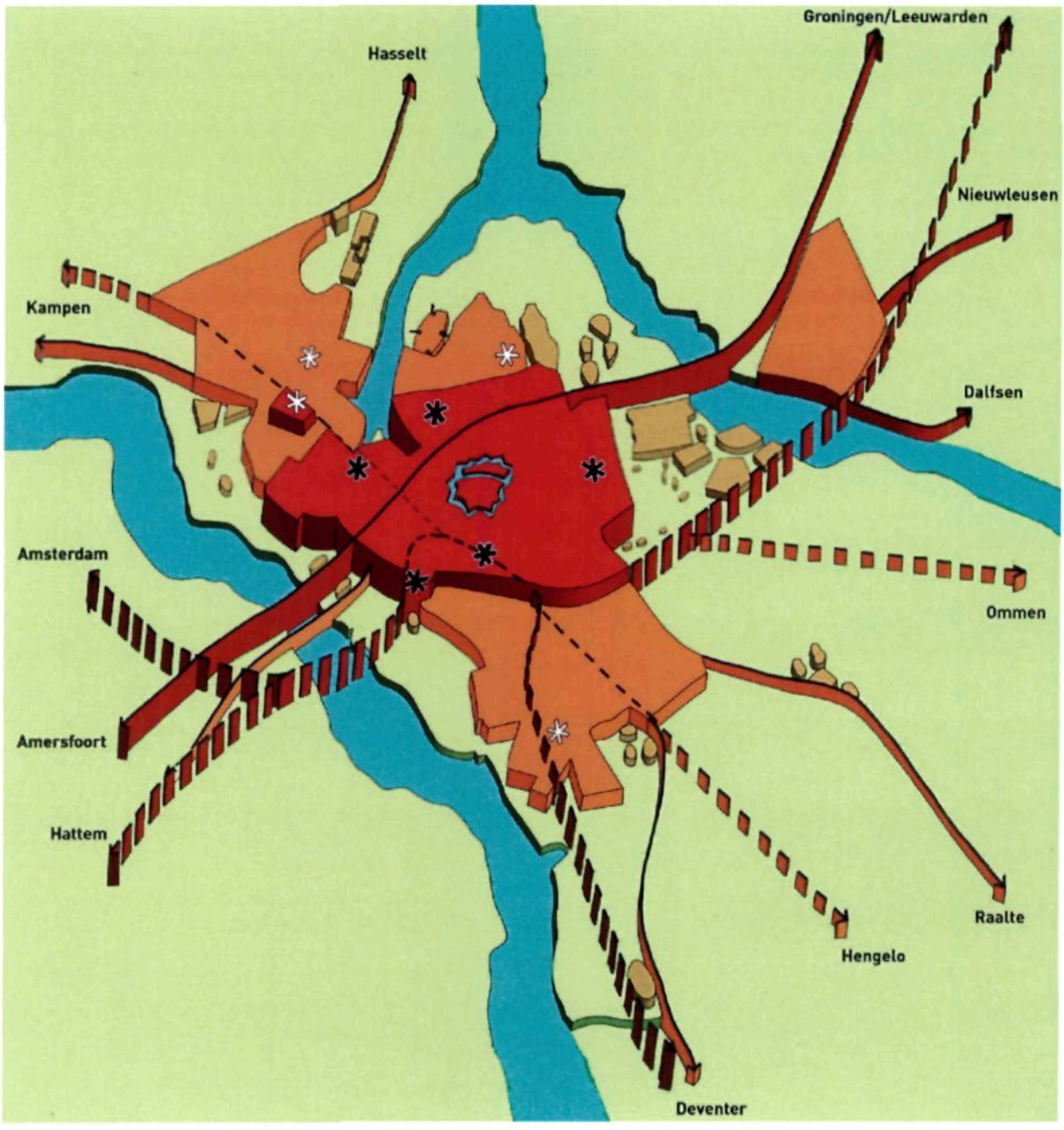

Kaart 5 nationaal en regionaal dragernetwerk

landschapsbouw mag plaatsvinden, houdt het Landschapsvizier zijn open karakter. Het wordt met andere woorden niet volgebouwd. Er zijn drie soorten Landschapsvizieren:

- in de Aalanden waar de Westerveldse Aa met een weids uitzicht doorloopt in het parklandschap van Langenholte;
- in het stadsdeel Zwolle Zuid, waar de Oldeneelallee uitmondt in het reeds bestaande Landschapsvizier met uitzicht op de IJsselzone;
- vanuit het centrum van Stadshagen naar het gebied ten noorden van Westenholte. Dit Landschapsvizier mondt uit in een nieuw vizier op de IJsselzone..

Ook waar andere zones met groen overgaan in het ommeland wordt nieuw groen aangelegd. Dit gebeurt bijvoorbeeld langs de Oude Wetering vanuit Stadshagen II en de Steenwetering vanuit Hessenpoort II.

De gevolgen van in- en uitbreiding

Zwolle zal de komende jaren op meerdere plekken gelijktijdig in- en uitbreiden. Het gevolg is dat ook het dragernetwerk op meerdere plekken tegelijk uitgebouwd moet worden. In de stad door het verbreden en/of opknappen van routes en groenzones; buiten de stad door nieuwe, herkenbare routes en groenzones te maken. Met deze toekomstige ingrepen moet van meet af aan planologisch rekening gehouden worden; ze blijven open als corridors waarin later de nodige infrastructuur gerealiseerd kan worden. Het Structuurplan maakt zo de mogelijke uitbouw van het dragernetwerk mogelijk en daarmee ook de groei van Zwolle als centrumstad.

3.4.3 Gebieden

Meer diversiteit met uitgesproken stedelijke en landelijke milieus

Tussen de structuurbepalende dragers liggen, zoals gezegd, de structuurvolgende gebieden. Hiermee kan Zwolle haar positie als regionale centrumstad versterken, bijvoorbeeld door te blijven voorzien in voldoende aanbod van gedifferentieerde woon- en werkmilieus, groei van het kernwinkelapparaat, uitgaansvoorzieningen, onderwijsinstellingen, medische voorzieningen en andere (boven-)stedelijke voorzieningen. Een aanbod dat omgeven wordt door een prachtig groen buitengebied.
Op de kaart Ruimtelijk Structuur is te zien hoe Zwolle in 2020 is opgebouwd uit:

- een Centrale Stad en een herkenbare Noord- en Zuidvleugel. Deze zijn verder in te delen in centrumstedelijke, stedelijke, groenstedelijke milieus en oude dorpen-in-de-stad, zoals Ittersum;
- Hessenpoort als een soort Stadsenclave aan de overzijde van Vecht;
- een buitengebied dat ingedeeld kan worden in Natuurlandschap, Agrarisch landschap, alsmede een Parklandschap met diverse woonmilieus in een landschappelijke omgeving.

De opbouw van Zwolle

De meeste stedelijke dynamiek zal te vinden zijn op verschillende plekken in de **Centrale Stad**, strategisch gelegen tussen en aan de A 28, het station Zwolle, de Kamperlijn, het Zwolle-IJsselkanaal en de ring IJsselallee-Blaloweg/Zwarte Waterallee. Hier moet een concentratie komen van de belangrijkste regionale functies en gebouwen. Mensen van binnen en buiten de stad komen samen in de Centrale Stad voor hun werk, scholing, zorg, maar ook om te winkelen, uit te gaan, te recreëren en zich te ontspannen.
De centrumstedelijke gebieden en bedrijventerreinen worden 'gevoed' door het regionale dragernetwerk van wegen, zoals aangegeven op kaart 5. Vooral tijdens de spits op weg naar werk of voorziening komen reizigers per auto, trein, bus en ook fiets langs deze dragers de Centrale Stad binnen. Op verschillende plekken

vindt vervolgens een intensieve uitwisseling plaats van mensen, productie, diensten en goederen.
Ook wordt er in de Centrale Stad gewoond in appartementen en grondgebonden woningen in een compacte opzet met een hoge dichtheid. Daarom worden aan de kwaliteit van de gebouwde omgeving van de Centrale Stad hoge eisen gesteld. Zo verdient de Binnenstad alle aandacht. Pleinen, parken en routes moeten opgeknapt worden, maar ook de aanleg van de toegangen vanuit de schil rondom de binnenstad is van belang. Dat geldt vooral voor de nieuwe Willemspoort vanuit de A 28. Belangrijk zijn bovendien de afronding van Hanzeland, (her)ontwikkeling van de Spoorzone, Voorsterpoort, bedrijventerrein Voorst, Holtenbroek Zuid, Oosterenk en de Vrolijkheid. Nieuwe kleinschalige bedrijvigheid is gepland in de her te structureren delen

van Voorst A en de Vrolijkheid.
Delen van oudere stedelijke woonwijken in de Centrale Stad verdienen het om te worden opgeknapt, zoals in Kamperpoort en Diezerpoort. Het Structuurplan kent een opgave voor wijkverdichting van gemiddeld 0,5%. Dit geldt ook voor de wijken in de Centrale Stad

Inbreiding in de stad vindt vooral plaats door leegkomende gebouwen en terreinen een andere functie te geven. Dit wordt transformatie genoemd. Bij deze verandering van functie wordt de bebouwing gesloopt en heringericht met nieuwbouw in een nieuwe stedenbouwkundige opzet. Ook zullen verouderde plekken verder worden opgeknapt. Als de structuur en de hoofdfunctie niet verandert, wordt dit revitalisering genoemd. Verandert de ruimtelijke opzet wel en de hoofdfunctie wel, dan heet dit herstructurering. Revitalisering en herstructurering kunnen per saldo verdichting met woningbouw opleveren. Voorwaarde is dat dit gebeurt op basis van stedenbouwkundige ontwerpen die rekening houden met bestaande sociale en economische wijk- en buurtstructuren. Inbreiding vindt tenslotte ook plaats door daadwerkelijke verdichting van (nog) onbebouwde, open plekken in de stad.

De **Noordvleugel** wordt door het Zwarte Water in twee delen gesplitst: in het stadsdeel met de Aa-landen en Holtenbroek en het stadsdeel met Stadshagen en Westenholte. De **Zuidvleugel** wordt gevormd door Zwolle Zuid en de Marslanden. De Vleugels grenzen op herkenbare wijze aan het buitengebied en aan de Centrale Stad. In de Vleugels wordt minder hoge bebouwing voorzien. Het gaat hier vooral om groenstedelijke woonmilieus met wijk- en buurtcentra, maar ook modern werkgebied. Ook hier is inbreiding voorzien met gemiddeld 0,5 % woningbouw per woonwijk. Nieuwe kleinschalige bedrijvigheid is mogelijk in her te structureren delen van de Marslanden.

De **Stadsenclave Hessenpoort** groeit verder en wordt als regionaal bedrijventerrein aan de noordoostzijde uitgebreid. Aan de zuidrand van Hessenpoort 2 dat in ontwikkeling is, wordt ruimte gereserveerd voor kleinschalige bedrijvigheid. Deze strook leent zich door haar perceeldiepte en ligging aan het Vechtdal uitermate goed voor uitgifte in percelen van 0,2 tot 1 hectare aan kleinschalige bedrijvigheid. Samen met de aanleg van nieuwe bosschages ontstaat een interessante overgang van Hessenpoort naar de Vechtcorridor. Dit betekent meer ruimte voor nieuwe natuur en recreatie.

De plekken in het ommeland waar de natuur de hoofdrol speelt zijn aangewezen als **Natuurlandschap**. Dit zijn de uiterwaarden van de IJssel, het Zwarte Water en de Vecht. Hier komt nieuwe natuur bij. Er liggen ook belangrijke natuurgebieden in de Ruiten, in de Molenpolder en bij Soeslo en Windesheim.

Het deel van het buitengebied waar de marktgerichte landbouw de boventoon voert, wordt **Agrarisch Landschap** genoemd. Hier liggen de bestaande dorpen. Er wordt gestreefd naar een gezonde voortzetting van agrarische bedrijvigheid, zoals in de polder Mastenbroek, ten noorden van het Vechtdal, ten oosten van Berkum-Wijthmen en langs de Sallandse weteringen. Hier krijgen agrarische bedrijfsfuncties ruimte om zich te ontwikkelen, terwijl de optimale landschappelijke kwaliteit wordt bewaakt.

Rond een groot deel van de stad ligt het **Parklandschap**. Het bestaat uit een waardevol cultuurlandschap met een sterke menging van (verbrede) landbouw, recreatie- en andere functies. Deze houden het landschap als een soort van park in stand. Hierin liggen Brinkhoek en verschillende buurtschappen. Het Parklandschap heeft een onmisbare rol als aantrekkelijk recreatiegebied voor stadsbewoners. Het noordelijk Parklandschap rond Stadshagen en Westenholte maakt onderdeel uit van het Nationaal Landschap IJsseldelta.
In het Parklandschap staat de landbouwfunctie nogal onder druk. De schaal van de bedrijven is meestal te klein om het hoofd boven water te kunnen houden. Voor dit deel van het buitengebied wordt gezocht naar andere passende functies zodat het waardevolle cultuurlandschap behouden blijft. Het doel is om de natuurgebieden te versterken en het landschap aantrekkelijker te maken. Dit kan door de mogelijkheden van recreatie en toerisme, zoals bijv. het "Rondje Zwolle" langs de buurtschappen te vergroten.

Uitbreiding van woongebieden

Verspreid aan de rand van de stad komen nieuwe woningbouwlocaties, die goed passen in het landschap. Deze zijn kleinschalig, divers, van beperkte omvang

en gemakkelijk aan te sluiten op de bestaande hoofdwegen. De locaties gaan niet op in de stad, maar vormen eenheden met ieder een eigen begrenzing en identiteit. Gedacht wordt aan karakteristieke bebouwing in een omvang en opzet die passen bij het omliggende landschapstype. Deze omgeving wordt hierdoor gerevitaliseerd. Het gaat om de volgende uitbreidingen:

- een woonwijk ten zuiden van Berkum in het Agrarisch Landschap. Omvang: circa 2000 woningen. Het aanzien van het landschap zal hierdoor veranderen. Landschappelijke dragers, zoals waterlopen, veldwegen, vormen de basis voor de ruimtelijke opbouw;
- dorpse uitbreidingen van kleine kernen in het Agrarisch Landschap. Omvang: 50 tot 250 woningen;
- meerdere woonbuurten in het cultuurhistorisch waardevol Parklandschap. Omvang circa 500 woningen. Voorbeelden zijn Stadsbroek en Dijklanden;
- verspreide bebouwing in het Parklandschap, als landgoed en als woonbebouwing die op zichzelf staat en past in het landschap. Ook zijn kleine tot grote concentraties van huizen denkbaar. Dit past in de zogenaamde 'rood voor rood' en 'rood voor groen' regelingen. Bij 'rood voor rood' gaat het om vervanging van gebouwen, die hun functie verliezen, zoals een fabriek of een boerderijcomplex. Hier komt op zichzelf staande bebouwing met een passende functie voor terug, zoals woonbebouwing, een kinderdagverblijf, werkatelier of andere kleinschalige functies. 'Rood voor groen', aangekondigd in de Nota Ruimte, betreft geheel nieuwe bebouwing in het buitengebied. De groene ruimte die verdwijnt voor de nieuwe bebouwing wordt gecompenseerd met extra groenaanleg ter plaatse of elders. Anders gezegd, de verspreide nieuwe bebouwing bij 'rood voor groen' is alleen mogelijke als daadwerkelijk in nieuw groen wordt geïnvesteerd. Op enkele plekken wordt in dit Structuurplan al rekening gehouden met het omzetten van agrarische terreinen in kleinschalige woningbouwlocaties. Hier vindt tegelijkertijd landschapsontwikkeling plaats. Er zijn drie hiervoor geschikte locaties op de kaart aangeduid, IJsselvizier (Westholte en Zalkerdijk) en Kuyerhuislaan. In totaal gaat het om ongeveer 250 woningen..

De mix aan woonmilieus om de stad geeft de nodige flexibiliteit. Dit past binnen het twee-sporenbeleid.

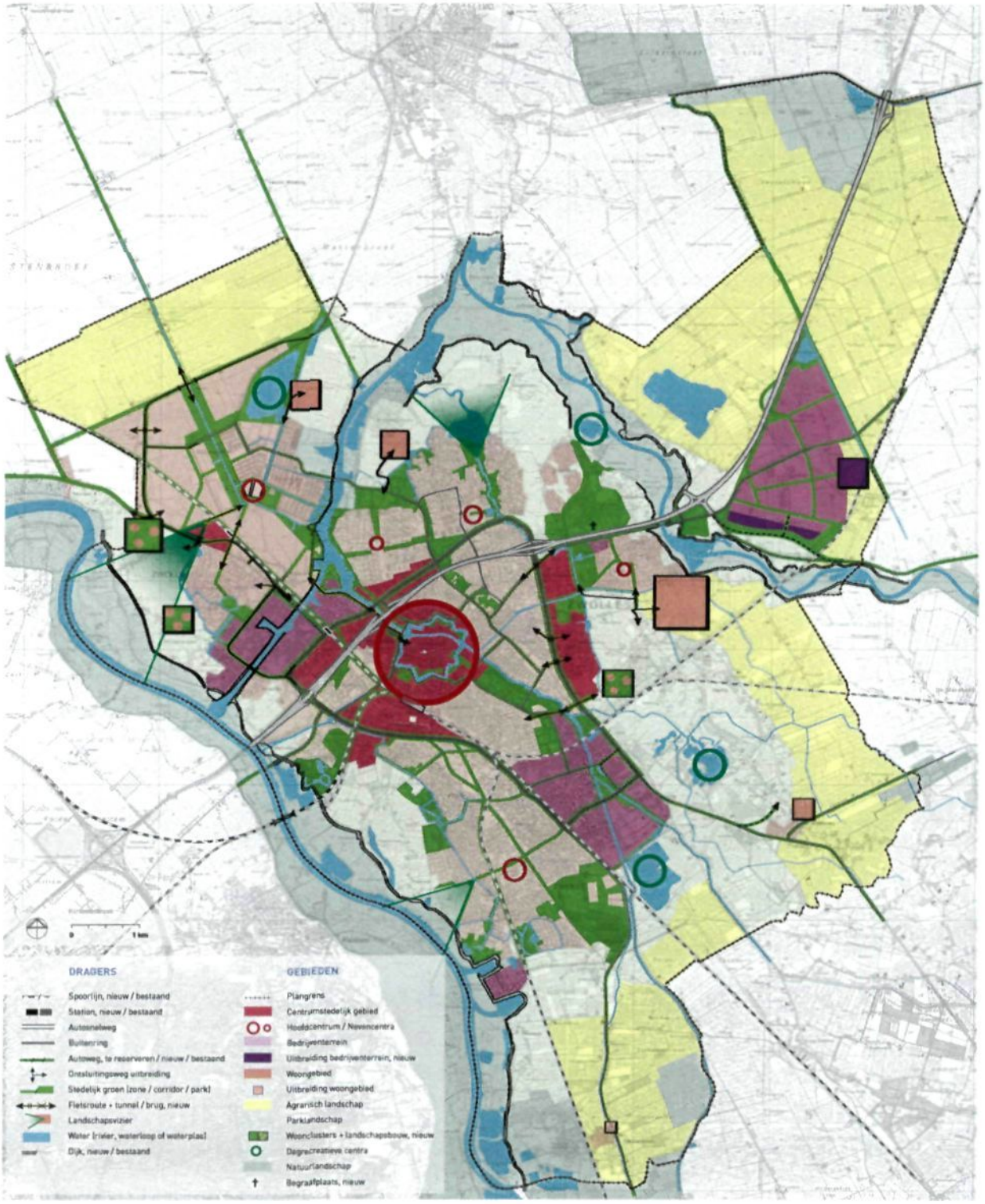

Kaart 6 Structuurplankaart

3.5 Ontwikkeling in hoofdlijnen

3.5.1 Structuurplankaart

Beoogde functies

In de paragrafen hiervoor is een visie gegeven op de toekomstige sociale, economische en ruimtelijke structuur van Zwolle. Hierop wordt in deze paragraaf de kern van het Structuurplan gebaseerd: de plankaart met een beschrijving in hoofdlijnen van de meest gewenste ontwikkelingen voor de komende vijftien jaar. De plankaart geeft zo een beeld van de beoogde functies van bestaande en nieuwe **dragers** en **gebieden**.

Legenda Structuurplankaart 2020

De kaart is cartografisch gezien opgebouwd in twee lagen:

- Grijs op de kaartondergrond is de bestaande topografie. Deze kaartlaag is beleidsmatig gezien niet van belang.
- In kleuren zijn de bestaande en nieuwe delen van stad en land aangegeven. Deze zijn ruimtelijk ingedeeld in structuurbepalende verbindingen, de zogenaamde dragers, en in structuurvolgende gebieden. Deze tweede kaartlaag is van strategisch belang omdat hieruit het gewenste ruimtelijke, sociale en economische beleid blijkt.

In de eerste kolom zijn de aanduidingen voor de dragers aangegeven:

- Grijs voor de bestaande en zwart voor de nieuwe hoofdinfrastructuur, dijken en fietsroutes;
- Blauw voor rivieren en de grote meren;
- Groen voor stedelijke groenzones en lanen in en om de stad.

In de tweede kolom staan de aanduidingen voor de gebieden tussen de dragers:

- Rood voor de Binnenstad en andere centrumstedelijke gebieden. De verschillende rode cirkels geven aan hoe groot de verzorgende functie van het stadscentrum en wijkcentra is. De Landschapsvizieren staan in groen aangegeven.
- Oranje voor woongebieden in de stad en in kleine kernen. Nieuwe uitbreidingslocaties om stad en dorp zijn in een donker oranje vierkant aangeduid;
- Paars voor specifieke werkgebieden. Nieuwe uitbreidingen bij Hessenpoort zijn in een donkerpaars gebied en vierkant aangeduid;
- Lichtgeel voor Agrarisch Landschap;
- Lichtgroen voor Parklandschap inclusief bos en recreatiegebied. Donkergroene cirkels voor de plekken aan Wijthmener-, Agnieten- en Milligerplas waar openluchtrecreatie wordt gestimuleerdt;
- Licht blauwgroen voor Natuurlandschap.

3.5.2 Bestaande en nieuwe ontwikkelingen

Versterking regiocentrum Zwolle

Door de groei tot ruim 135.000 inwoners in 2020 vervult Zwolle een belangrijke regionale centrumfunctie voor woningbouw, bedrijvigheid en voorzieningen op het gebied van uitgaan, cultuur en zorg. Zwolle wil deze functie de komende jaren versterken door het onderbrengen van regionale en stedelijke voorzieningen in het **Centrumstedelijk Gebied.**

In augustus 2004 is het Ontwikkelingsprogramma Binnenstad vastgesteld. Dit is erop gericht om samen met diverse partijen, de kwaliteit van de binnenstad in de komende jaren te verbeteren. Er komen nieuwe winkel-, hotel-, restaurant- en cafévestigingen, een nieuw theater en meer woningen, ook boven winkels. Het verblijfsklimaat wordt sterk verbeterd door het autoluw maken en de herinrichting met herkenbare pleinen en routes. Er is een begin gemaakt met een grondige opknapbeurt van de Grote Markt en het Melkmarkt-Rodetorenplein.
De nieuwe ruimtelijke structuur is aangegeven op de Structuurplankaart. Hierop is te zien hoe lijnen vanuit de binnenstad doorlopen naar de andere stadsdelen. De nieuwe structuur krijgt herkenbare Poorten, die direct aansluiten op parkeerterreinen net buiten de singelgracht. Zo wordt de Binnenstadsschil een aantrekkelijk vestigingsgebied voor bepaalde voorzieningen die niet passen in de Binnenstad en voor vormen van centrumstedelijk wonen.

Andere te versterken en uit te bouwen Centrumstedelijke gebieden zijn:

- Spoorzone/Hanzeland. Dankzij de gunstige ligging geschikt voor hoogwaardige voorzieningen op nationaal en regionaal niveau, alsmede kantoren en stedelijke woonvormen;
- Voorsterpoort. Gunstige ligging aan de A 28 en de Kamperlijn die wordt opgewaardeerd

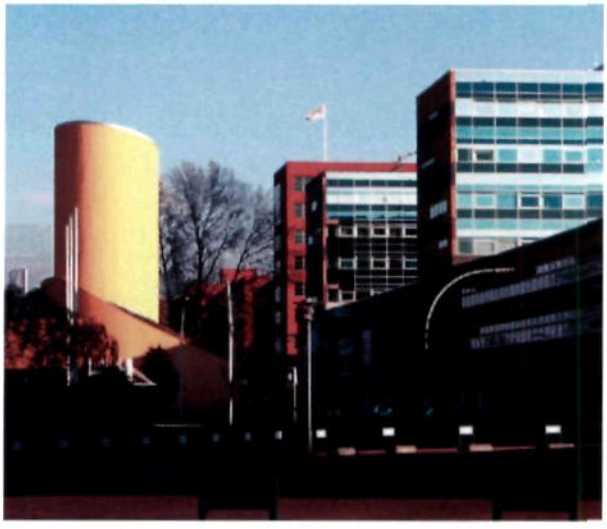

tot Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) met een voorstadhalte. Dit gebied is daardoor nog aantrekkelijker voor regionale voorzieningen en bedrijven, die willen profiteren van een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer;
- Holtenbroek Zuid. Gezien de binnenstedelijke ligging is dit gebied vooral geschikt voor voorzieningen op stedelijk niveau en als broedplaats voor innovatieve functies en stedelijke woonvormen. Het Structuurplan voorziet in dit gebied geen groei van kantoren;
- Oosterenk met de Vrolijkheid en Watersteeg. Dit is een geschikte locatie voor onder meer regionale georiënteerde centrumvoorzieningen en kantoren;
- Het plangebied De Tippe Zuid van Stadshagen vormt deels één van de Nederlandse Europan8-locaties (Europese architectuur- prijsvraag). De ligging aan nieuwe Hasselterweg en de voorstadhalte maakt de locatie aantrekkelijk voor stedelijke woonvormen gecombineerd met stedelijke voorzieningen.

De **centra** met een verzorgingsfunctie op (boven)stedelijk en wijkniveau zijn aangeduid met een rode cirkel. Hier zijn kleinschalige detailhandel en dienstverlening gevestigd. Deze centra moeten behouden blijven en waar nodig verder uitgebouwd worden.

Bedrijventerreinen: ontwikkeling, revitalisering en intensivering

Op de Structuurplankaart is bestaand en nieuw **Bedrijventerrein** aangeduid. Het regionale bedrijventerrein Hessenpoort I wordt uitgebreid met het ernaast gelegen Hessenpoort II. Aan de zuidrand van Hessenpoort II is in het bestemmingsplan 20 hectare bestemd voor grootschalige of kleinschalige bedrijvigheid. De strook is uit te breiden met nog een deel van circa 25 hectare. De 'oude' en nieuwe strook worden op de Structuurplankaart samen gereserveerd voor kleinschalige bedrijvigheid. Hierbij is al rekening gehouden dat de provinciale Hessenweg op lange termijn mogelijk verlegd gaat worden.

Het Structuurplan streeft verder naar revitalisering en intensivering van het industrieterrein Voorst en herstructurering van Voorst A met lichtere bedrijven. Ook wordt gestreefd naar intensivering van de gebieden de Marslanden A en de Vrolijkheid.

Woningbouwopgave: inbreiding en uitbreiding

Een uiteenlopend aanbod van nieuwe woonmilieus in en aan de stad en bij kleine kernen wordt voorzien in het **Centrumstedelijk gebied** en het **Woongebied.** Afhankelijk van de situatie gaat het om stedelijke, groenstedelijke tot dorpse woonmilieus en alle daarbij

behorende voorzieningen, zoals wijkcentra, buurtparken en terreinen voor maatschappelijke doeleinden zoals scholen voor primair, voortgezet en beroepsonderwijs.

De nieuwe inbreidingslocaties zijn niet apart op de Structuurplankaart aangegeven. Deze liggen binnen het **Centrumstedelijk gebied** en het **Woongebied**. Themakaart 7 geeft wel een indicatie van waar de locaties zich bevinden. Een uiteenlopend aanbod van nieuwe woonmilieus in de stad is mogelijk op de **A-locaties** (ongeveer 1500 woningen) en enkele **B-locaties** (ongeveer 1000 woningen). De totale capaciteit bedraagt dus circa 2500 woningen. Dit is inclusief een gemiddelde inbreiding van 0,5% per wijk. Dieze-Oost wordt in dit verband gezien als een op te knappen woongebied.

Uitbreiding van Zwolle is mogelijk door het verder ontwikkelen van Stadshagen I en II, zoals op de plankaart staat aangegeven. Daarna kan Zwolle zich uitbreiden op meerdere, kleinschalige locaties waarbij ook het landschap gericht wordt ontwikkeld. De plankaart geeft een indicatie van deze locaties: bij Berkum, Dijklanden, Stadsbroek, IJsselvizier, Wijthmen en bij Windesheim. De totale capaciteit bedraagt circa 3500 woningen. Hiervan zijn 1500 woningen nodig, als minimale bandbreedte van het twee-sporenbeleid. De overige 2000 woningen zijn een strategische reserve, als inbreiding- en/of regionale uitbreiding niet (tijdig) gehaald wordt.

Groen en water in stad & ommeland

Op de plankaart zijn de structuurbepalende bestaande en nieuwe groenzones met water en wegen aangegeven als **Stedelijk Groen**. Dit is een netwerk van parken, sportvelden, begraafplaatsen, lanen, singels en grachten. De groenzones in de stad lopen vrijwel naadloos over in het buitengebied. Bij inbreiding liggen er kansen om dit netwerk te versterken.

De gebieden in het ommeland waar de natuur de hoofdrol speelt, staan op de plankaart aangegeven

als **Natuurlandschap**. In Zwolle is dit grotendeels geconcentreerd in de uiterwaarden van de IJssel, het Zwarte Water en de Vecht. Op de plankaart staan verder de nieuwe dijkverlegging bij Westenholte en belangrijke andere bestaande natuurgebieden.

De gebieden in het ommeland waar de marktgerichte landbouw de hoofdrol speelt, staan op de plankaart aangegeven als **Agrarisch Landschap.** In principe wordt hier een gezonde voortzetting van het agrarische gebruik gestimuleerd. Agrarische bedrijfsfunctie hebben er ruimte om zich te ontwikkelen; de kwaliteit van het landschap wordt hierbij steeds bewaakt.

Het **Parklandschap** is onder te verdelen in drie groene buurtschappen:

- tussen de stad en de IJssel. Dit is het buurtschap IJsselzone;
- tussen de stad en het Zwarte Water en de Vecht;
- het gebied Herfte-Wijthmen.

De bestemmingsplannen in het buitengebied zijn dringend toe aan een herziening. Het buitengebied zal dan ingedeeld worden in Natuur-, Park- en Agrarisch Landschap.

Infrastructuur: aanpassen aan toekomstige eisen

Wanneer Zwolle een bovenregionale centrumstad wil blijven, moet de infrastructuur aangepast worden. Hierin zijn twee fasen te onderscheiden:

- de reeds bekende aanpassingen aan gemeentelijke, provinciale en rijkswegen tot 2015;
- aanvullende aanpassingen tot 2020 als gevolg van ontwikkelingen die in het Structuurplan genoemd worden.

De verkeersinfrastructuur die moet blijven is in **grijs** aangegeven. Hierin zijn de verbeteringen tot 2015 nog niet opgenomen. In **zwart** zijn wel alle nieuwe, structuurbepalende verkeersfuncties tot 2020 aangegeven. De volgende verbindingen krijgen de ruimte:

- verlegging Westenholterallee met nieuwe brug over het Zwolle-IJsselkanaal;
- verlegging Hasselterweg vanaf Blaloweg om Stadshagen heen. Onder de Oude Wetering wordt een tunnel aangelegd;
- ontsluitingswegen voor de nieuwe uitbreidingen;
- fietsroute oude Voorsterweg- Rdr. Zwederlaan met een viaduct over de nieuw Hasselterweg;
- fietstunnels in de Hasselterweg;
- fietsbrug langs Kamperlijn over de Blaloweg;
- fietsroute Winkelcentrum Stadshagen-IJsselvizier met brug over de Hasselterweg;
- fietsroute Stadshagen-Willemspoort via de brug naar het Rode Torenplein-Melkmarkt;
- fietstunnels onder de te verbreden Ceintuurbaan;
- fietsbrug langs de nieuwe spoorbrug Hanzelijn.

Het is ook belangrijk om alvast na te denken over de vraag waar ruimte voor de infrastructuur na 2020 gereserveerd moet worden, bijvoorbeeld door dit op te nemen in het verbeteren en uitbouwen van de ruimtelijke dragerstructuur. Ook moet er geld gereserveerd worden voor de noodzakelijke investeringen in de infrastructuur. Aangezien Zwolle aan het nationale en provinciale hoofdwegennet ligt, is het van belang om op dit gebied samen te werken met het Rijk en de provincie. Mogelijke investeringen zijn:

- verbreding A 28 mogelijk met parallelwegen;
- verlegging provinciale Hessenweg. De plankaart geeft een indicatie waar dit mogelijk is;
- een ontsluitingspunt op de N35 voor de stedelijke ontsluitingsweg richting Herfterzone.

Het tracé van de Hanzelijn staat als nieuwe ontwikkeling in zwart aangegeven. Ook de voorstadhaltes van de Kamperlijn bij Stadshagen en Voorsterpoort staan op de plankaart.

Wat betreft parkeervoorzieningen volgt dit Structuurplan het Ontwikkelingsprogramma Binnenstad. Dat richt zich op het autoluw maken van de binnenstad en de bouw van nieuwe parkeergarages. Bovendien worden herkenbare **Poorten** aangelegd. Vanaf hier lopen herkenbare fiets- en looproutes naar het stadshart. Ook deze **Routes** zijn op de plankaart aangegeven. De Willemspoortbrug is een belangrijke nieuwe langzaamverkeer route om vanuit de Willemspoortgarage en vanaf Stadshagen naar het Rodetorenplein, de Melkmarkt en de Grote Markt in de binnenstad te rijden.

Fysieke belemmeringen

Bijlage 1 bevat een kaart met fysieke belemmeringen op het gebied van vooral milieu en infrastructuur. De eisen en voorwaarden die de verschillende belemmeringen kunnen stellen zijn divers. Bij de nadere uitwerking van gebieden en locaties moet rekening gehouden worden met deze belemmeringen.

Integrale gebiedsontwikkeling

Er zijn binnen en buiten de stad gebieden aangewezen waar ontwikkelingen moeten plaatsvinden. De gemeente kan deze ontwikkelingen niet alleen in gang zetten, maar is afhankelijk van de inzet en betrokkenheid van participanten en maatschappelijke groepen. Bij de uitwerking van de plannen worden daarom meerdere partijen uitgenodigd. De gemeente houdt vooral de regie en geeft de tactische kaders aan voor bebouwing en inrichting van het openbaar gebied. Met andere woorden: in plaats van toelatingsplanologie - de overheid geeft aan wat er mag, de markt neemt initiatief - wil de gemeente naar ontwikkelingsplanologie. Daarbij werken plaatselijke overheden en private partijen samen aan gebiedsontwikkeling. Hoofdstuk 5 gaat hier nader op in.

Zwolle streeft ernaar om vanaf het begin samenhang te brengen tussen de huidige en toekomstige (deel)projecten. In dit hoofdstuk stond de visie 2020 centraal; in hoofdstuk 4 worden de programma's beschreven. Visie en programma's maken duidelijk welke inspanningen er nodig zijn in de nieuwe strategische ontwikkelingsgebieden binnen en buiten de stad en de landschapszones in het ommeland. In hoofdstuk 5 worden deze gebieden en zones toegelicht. Deze aanpak moet marktpartijen inspireren tot het doen van gerichte investeringen in stad en ommeland.

3.6 Inspraakonderwerpen

Bestaand en nieuw strategisch beleid

Bestaand strategisch beleid dat in dit Structuurplan niet gewijzigd wordt, komt niet in aanmerking voor inspraak. De visies, programma´s en projecten voor de lopende ontwikkelingen, zijn de afgelopen jaren al onderwerp van inspraak en besluitvorming geweest. Deze staan beschreven in bestemmingsplannen, projectprocedures ex art 19, lid 1 en andere regelingen. Een voorbeeld hiervan is de opzet van Stadshagen II met de daarbij behorende hoofdinfrastructuur. Dit is al beschreven in een structuurplan en de daarbij behorende bestemmingsregelingen.

Inwoners van Zwolle hebben echter wel inspraak in het strategisch beleid voor nieuwe functies en locaties in stad en ommeland. Nieuwe strategische onderwerpen zijn:

- het **tweesporenbeleid** en bijbehorende bandbreedtes, zoals beschreven in par. 2.3.3. Hierbij mag nieuwe woningbouw en kleinschalige bedrijvigheid zowel binnen en buiten de stad in zekere mate groeien;
- de **visie** zoals beschreven in dit hoofdstuk, met name de indeling van Zwolle met **dragers** en **gebieden;**
- de **programma´s** in hoofdstuk 4 en de plannen per thema die hier bij horen, zoals te reserveren nieuwe wegtracé´s en nieuwe woon- en werklocaties;
- de **gebiedsontwikkeling** zoals beschreven in hoofdstuk 5. Inspraakgevoelig is de strategische keuze van de verschillende nieuwe Ontwikkelinggebieden en de geplande investeringen die hier bij horen.
- de **Strategische Milieubeoordeling** zoals samengevat in hoofdstuk 6. Hiervoor geldt een eigen (inspraak-) procedure.

Wie vindt dat er onderwerpen ontbreken of meer aandacht verdienen, kan dit in een reactie aangeven.

Nadere inspraak bij nieuwe bestemmingsregelingen

Voor alle elementen van strategisch beleid die in het Structuurplan genoemd worden, zijn nieuwe bestemmingsregelingen nodig. De wijze waarop de elementen worden uitgewerkt in nieuwe plangebieden, komt dan in aanmerking voor nadere inspraak.